

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Λ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140 — ΤΗΛ. 718-308

1 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1981

ΑΡΙΘ. 21

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ λαοφιλὴς μας Ἅγιος.
— Κων. Γ. Μπόνη, Ἀκαδημαϊκοῦ - Ὁμοτ. Καθηγ. Παν)μίου Ἀθηνῶν, Ἀποστολικοὶ Πατέρες, Ἰγνατίου Ἀντιοχείας Ἐπιστολαί, Β' Μαγνησιεύσιν Ἰγνάτιος. — Ἀλήθειες μὲ λίγα λόγια. — Ἐυαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Προπρυτάνεως Παν)μίου Ἀθηνῶν, Ἡ Ὁρθοδοξία ὡς θεμέλιον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ. — Μητροπ. Ἡλείας Γερμανοῦ, Τὸ «δέσιμο» τῶν Κληρικῶν. — Δημοσθένη Σαβράμη, Καθηγ. Παν)μίου Κολωνίας, Τὸ κοινωνικὸ μήνυμα τοῦ Ἰωάννη τοῦ Χρυσοστόμου. — Ἐπίκαιρα. — Πρεσβ. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, Προσηλυτισμός: ἡ «ἀγνή λατρεία» τῶν χιλιαστῶν. — Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, Ἡ ἐλληνορθόδοξη Παράδοση, οἱ φορεῖς καὶ οἱ ἐκφράσεις της. — Ἰω. Φουντούλη, Καθηγ. Παν)μίου Θεσσαλονίκης, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικῆς, κανονικῆς καὶ ἄλλης ἀπορίας. — Βασ. Μουστάκη, Ὁ ἱερός Αὐγουστίνος καὶ ἡ παιδεία. — Τὸ βιβλίον. — Ἐυαγγέλου Π. Λέκκου, Ἡ ἀπόφαση γιὰ τὸ Ν.Ι.Ε.Ε. — Εἰδήσεις ποὺ ἐνδιαφέρουν τοὺς ἐφημερίους.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἰακίου 1 — Ἀθῆναι 140. Προϊστ. Τυπογραφείου Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3 Ζωγράφου. Τηλ. 7787.978.

Ο ΛΑΟΦΙΛΗΣ ΜΑΣ ΑΓΙΟΣ

Βυζαντινότροπη εἰκόνα τοῦ Ὁσίου πατρὸς μας Νεκταρίου, ἐπισκόπου Πενταπόλεως, ποὺ ἀσκήτευσε στὴν Αἴγινα. Ὁ ἐλληνικὸς λαὸς τιμᾷ μὲ ἰδιαίτερα θερμὴ εὐλάβεια τὸ νεοφανὴ αὐτὸν Ἅγιο τῆς Ὁρθοδοξίας, ποὺ ἡ Ἐκκλησία τὸν μνημονεῖ τὴν 9ῃ Νοεμβρίου.

**ΑΛΗΘΕΙΕΣ
ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ**

Κάθε χρόνο, την ίδια Κυριακή, ακούμε το ίδιο Ευαγγέλιο και τον ίδιο 'Απόστολο. Κάθε φορά όμως ο λόγος του Θεού έχει για την ψυχή μας κι ένα ξεχωριστό σωτήριο μήνυμα.

* * *

'Η 'Ανάσταση δημιούργησε μια νέα ημέρα, την Κυριακή. Ένα νέο βιβλίο, την Καινή Διαθήκη. Και νέους ανθρώπους, τους Χριστιανούς.

* * *

'Ο Θεός, όπως τόνισε ο μέγας Παύλος στους 'Αθηναίους, θέλει να σωθούν όλοι οι άνθρωποι. Και καθώς λέγει ένας αρχαίος δάσκαλος της 'Εκκλησίας, είναι πιο βιαστικός να μάς γλυτώσει από την αμαρτία απ' όσο θα ήτο μια μητέρα για να βγάλει το παιδί της μέσα από τη φωτιά.

* * *

'Η αληθινή πίστη έχει τρία κύρια γνωρίσματα: Είναι ανεπιφύλακτη. Είναι όρθη. Και, τέλος, είναι όρθα ερμηνευμένη μέσα στα έργα και στη ζωή του πιστού.

* * *

'Ο αληθινός πιστός είναι έναρμωμισμένος στις εντολές του Χριστού όπως οι χορδές στην κιθάρα. 'Όλη του η ζωή ως είναι άσμα δοξολογίας κι ευχαριστίας στον Κύριο.

* * *

Οι συγγενείς ενός αγίου επίσκοπου, που βρισκόταν στην επιθανάτιο κλίνη, τον ρώτησαν με τρόπο που είχε φυλαγμένα τα χρήματά του. Κι εκείνος τους άποκρίθηκε: «Στις τσέπες των φτωχών».

226

**ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
Β'. ΜΑΓΝΗΣΙΕΥΣΙΝ ΙΓΝΑΤΙΟΣ***

Του κ. ΚΩΝΣΤ. Γ. ΜΠΟΝΗ

'Ακαδημαϊκού

'Ομ. Καθηγητού του Παν/μίου 'Αθηνών

II. Σ χ ό λ ι α

— Το χωρίον «εις τύπον και διδαχήν ἀφθαρσίαις» ίσως αναφέρεται εις τὸ χωρίον τοῦ Παύλου Ρωμ. 6,17: «ἤκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθη τύπον διδαχῆς». Πρβλ. Ρωμ. 16,17. Α' Κορ. 14,6.26. Β' Τιμ. 4,2. Τίτ. 1,9. 'Η «διδαχὴ ἀφθαρσίας» εἶναι ἡ γνησία, ἡ ὀρθὴ «διδαχὴ» τοῦ Χριστοῦ, ἡ ἄγουσα εἰς τὴν «ἀφθαρσίαν» καὶ τὴν μακαριότητα. Τούναντίον, ὁ κατὰ τὴν Β' 'Ιω. 9 «πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ (τοῦ Χριστοῦ), οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει». Πρβλ. καὶ 'Αποκ. 2,24. — 'Ο 'Ιγν. συνιστᾷ εἰς τοὺς Μαγνησιεῖς, ὅπως ἀσκοῦν τὸ ἔργον τῆς «διδαχῆς τοῦ Χριστοῦ» πρὸς τε ἀλλήλους καὶ πρὸς τοὺς εὐδαιθέτους ἀνθρώπους, εἴτε ἐκ τοῦ κύκλου τῶν παρασυρθέντων ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν, εἴτε καὶ ἐκ τοῦ κύκλου τῶν ἀπίστων καὶ εἰδωλολατρῶν, ἵνα προσελκύσουν τούτους εἰς τὴν «διδαχὴν» τοῦ Εὐαγγελίου.

VII, 1. Τὸ ἕλον κεφάλαιον ἀπηχεῖ τὰς ὑψηλὰς ἰδέας τοῦ εὐαγγελιστοῦ 'Ιωάννου. Π.χ. ἡ φράσις «...ὁ Κύριος ἄνευ τοῦ πατρὸς οὐδὲν ἐποίησεν» συμφωνεῖ πρὸς τὰ ἀνάλογα χωρία τοῦ 'Ιω. 5,19.30.8,28.12,49. — 'Ομοίως ἡ φράσις «ἡ νωμένος ὦν», δηλ. τῷ πατρὶ, ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν τοῦ 'Ιω. 10,30 «ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἓν ἐσμεν». "Ορα καὶ 'Ιγν. Σμυρν. 3,3: «πνευματικῶς ἡ νωμένος τῷ πατρί». — Τὸ ἕλον κεφ. προσλαμβάνει ἰδιαιτέραν σημασίαν τὴν σήμερον ἡμέραν τῆς ἀρρυθμίας καὶ τῆς ἀνυπακοῆς πρὸς τοὺς ἱερατικούς καὶ ἐκκλησιαστικούς «ἡγουμένους» ἡμῶν, παρὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Παύλου, 'Εβρ. 13,7.17, μάλιστα «ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν», κατὰ τὸ Α' Πέτρ. 2,16. — Κατὰ τὸν ἅγιον 'Ιγνάτιον οἱ χριστιανοὶ ὀφείλουσαν νὰ ἔχουν ἐν παντὶ ὡς πρότυπον τὸν Κύριον, "Οστις οὐδὲν ἐπρατεῖν οὔτε ἀφ' ἑαυτοῦ οὔτε καὶ διὰ τῶν ἀποστόλων, χωρὶς τὴν θέλησιν τοῦ Πατρὸς. "Ετσι καὶ οἱ χριστιανοί, τὰ μέλη τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος, τίποτε δὲν πρέπει νὰ πράττουν ἄνευ τῆς γνώμης καὶ συμβουλῆς τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν πρεσβυτέρων. Ἀκόμη καὶ ἂν σὰς φαίνεται ὡς ὀρθὸν αὐτὸ ποῦ προτίθεσθε νὰ πράξετε, καλλίτερον καὶ ἀσφαλέστερον εἶναι ὅπως ἐν κοινῇ προσευχῇ καὶ ἀνταλλαγῇ σκέψεων ἐκλέξετε τὸ ἐπωφελες δι' ὑμᾶς. "Ετσι θὰ ἀποδείξετε τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως, τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἀγάπης ἀμοιβαίως, ὁπότε θὰ ἀπολαύσητε τὴν χαρὰν, τὴν ἀγίαν καὶ ἁμωμον, ποῦ μόνον ὁ Χριστὸς ἐμδάλλει εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀκολουθούντων τὰς ἐντολάς Του χριστιανῶν. Πάντα ταῦτα ὅμως ἐπιτυγχάνονται διὰ τῆς κοινῆς «προσευχῆς». Πρβλ. Μαγν. 14 καὶ Τραλλ. 12,2. — 'Ο 'Ιησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ παρέχων τὴν «ἄμωμον χαρὰν» καὶ τοῦ ὁποῦ Χριστοῦ «ἄμεινον οὐθέεν ἐστιν». Πρβλ. προσιμῶν τῆς ἐπιστ. 'Ιγν., πρὸς Ἐφεσ. Ἐπίσης ὅρα Παύλου, Ἐφεσ. 4,3-6. Ἐρμᾶ, Παραβ. IX, 17,4.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 226 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 τεύχους.

Ἡ Ὁρθοδοξία

ὡς δεμέλιον

τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ

πολιτισμοῦ

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Προπρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Τὰ ἄρθρα μας εἰς τὰ τελευταῖα φύλλα τοῦ «Ἐφημερίου» ἔδειξαν τὴν συμβολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ στὴ διαμόρφωση πολλῶν πτυχῶν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Καὶ σήμερα ἡ Ὁρθοδοξία, πού συνδυάζει τὸ θεῖο καὶ ἀνθρώπινο στοιχεῖο καὶ διέπεται ἀπ' τὴν δημοκρατικὴ ἀρχὴ τῆς ἐνότητος μέσα στὴν ποικιλομορφία, μπορεῖ νὰ γίνῃ ὁ συνεκτικὸς δεσμὸς τῶν ποικίλων ἐπὶ μέρους καὶ ἰδιοτύπων πολιτιστικῶν παραδόσεων μέσα σὲ μιὰ Ἐνωμένη Εὐρώπη.

Γι' αὐτὸ ὡς Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες, πού ἀνήκομε πλέον ὀργανικὰ στὴν Ε.Ο.Κ., πρέπει νὰ ἐνθυμούμεθα, ὅτι ὁ pater Europae δὲν εἶναι ὁ Κάρολος ὁ Μέγας, ἀλλὰ πρὸ πάντων οἱ δύο Θεσσαλονικεῖς ἅγιοι Κύριλλος καὶ Μεθόδιος καὶ παλαιότερα ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος καὶ ἀκόμη πρὸ αὐτοῦ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν πάτησε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ πόδι του σ' εὐρωπαϊκὸ ἔδαφος στοὺς Φιλίππους τῆς Μακεδονίας, φέρνοντας τὸ λυτρωτικὸ καὶ ἐνοποιὸ μῆνυμα τοῦ Χριστοῦ.

Ἄλλ' ἡ ἐκπολιτιστικὴ ἀποστολὴ τῆς Ὁρθοδοξίας μέσα στὴν Εὐρώπη δὲν συναρτᾶται μόνο πρὸς τὸ ἱστορικὸ παρελθόν της. Ἡ ἀποστολὴ αὐτὴ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν οὐσία καὶ βαθύτερη ὑφὴ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ὀρθῶς χαρακτηρίσθηκε ὡς «ὁ οὐρανὸς πάνω στὴ γῆ».

Ἡ Ὁρθοδοξία, πού εἶναι ἡ τελειότερη μορφὴ βιώσεως καὶ ἐκφράσεως τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, σημαίνει τὴν ἀνατολὴ καὶ ἐνεργοποίησιν τοῦ νέου αἰῶνος μέσα στὰ τοπικὰ καὶ χρονικὰ πλαίσια τοῦ παλαιοῦ, τὴν παρουσία καὶ διακήρυξιν τοῦ ἐρχομένου αἰῶνος

μέσα στὸν «νῦν» αἰῶνα. Ἡ ἀνακαινίσιμη, τὴν ὁποία φέρνει ἡ Ὁρθοδοξία, «σημαίνει τὴν ἐκκόλασιν καινούργιων δυνατοτήτων πάνω ἀπ' τὴς ὑπάρχουσες πραγματικότητες, θρυμματισμὸ τυραννικῶν δεσμῶν, ἀπελευθέρωσιν ἀπ' τοὺς ἐφιάλτες τῆς ἐνοχῆς, ἴασι τῶν «συντετριμμένων τὴν καρδίαν», «αἰχμαλώτους ἄφρεσιν», ἀνάβλεψιν τῶν πνευματικῶν τυφλῶν (Λουκ. δ', 18), ζωογόνησιν τῆς μισοπεθαμένης ψυχῆς μετὰ τὴ ζωογόνο ἐνέργεια τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀναμόρφωσιν τῆς ρυπωμένης εἰκόνας τῆς ψυχῆς σὸ ἀρχέτυπο κάλλος, ἔνταξιν τοῦ παρόντος στὴν προοπτικὴ τοῦ μέλλοντος, ἐξωραϊσμὸ τῆς γήινης πραγματικότητος μετὰ θεῖες ἀνταύγειες καὶ λαμπρόνες καὶ μετὰ οὐράνια χρώματα, συμμετοχὴ στὴ νίκη τῆς Ἀναστάσεως, ὀριστικὴ ὑπερνίκησιν τοῦ πόνου καὶ τῆς ὀδύνης τοῦ θανάτου, ἐνεργὸ καὶ δυναμικὴ συμμετοχὴ στὴ θεανθρώπινη φύσιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴν μυστικὴ κοινότητα τῶν προσώπων, πού τὴν συναποτελοῦν»¹.

Ἡ τελεία ἐπαφὴ μετὰ τὸ Ἅγιο μέσα στὰ πλαίσια τῆς ὀρθόδοξου βιοσφαιρας συνειδητοποιεῖ, ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μόνο τὸ ἀπόλυτο Ὄν καὶ ἡ ὑψίστη ὄντολογικὴ πραγματικότης, μὰ καὶ τὸ ὑψιστὸ Ἀγαθὸ, ἡ ὑψίστη ἀξιολογικὴ πραγματικότης, τὸ πλήρωμα ὄλων τῶν ἀξιών, ἡ πηγὴ, ἀπ' τὴν ὁποία προέρχεται «πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον». «Ὅλες οἱ ἀξίες, πού ἐνσαρκώνονται στὰ διάφορα ἀγαθὰ τῶν διαφορῶν τομέων τοῦ πολιτισμοῦ, εἶναι δωρεές τῆς θείας ἀγαθότητος. Αὐτὸ ἐξηγεῖ γιὰ τὴ ζωὴ τῶν ὀρθόδοξων πιστῶν δὲν εἶναι φυγόκοσμος ἀτομιστικὸς νοσηρὸς μυστικισμὸς, μὰ φωτεινὴ παρουσία καὶ ἀκτινοβολία σὲ δολόκληρη τὴν κοινωνικὴ καὶ πολιτιστικὴ ζωὴ.

Ἡ ὀρθόδοξη βιοθεωρία, ἀπαλλαγμένη ἀπὸ κάθε δυαδικὸ καὶ νεοπλατωνικὸ στοιχεῖο, καταξιώνει ὄχι μόνο τὴν κατακόρυφην κατεύθυνσιν πρὸς τὸν οὐρανὸ, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀριζόντιαν κίνησιν πρὸς τοὺς συνανθρώπους καὶ πρὸς τοὺς διαφοροὺς τομεῖς τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ Ὁρθοδοξία ἐξουδετερώνει τὸν κίνδυνον τῆς ἀλλοτριώσεως ἢ τῆς φυγῆς καὶ τῆς ἀποξενώσεως ἀπὸ τὰ διάφορα θεοδώρητα ἀγαθὰ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ συντελεῖ, ὥστε ἡ χριστιανικὴ ἐλπίς νὰ ἐνεργοποιεῖται ἢ νὰ μπορῇ νὰ ἐνεργοποιηθῆ καρποφόρα καὶ ἐπαναστατικὰ στὴν ἀνακαινιστικὴ προσπάθεια τῆς ἐξυγιάνσεως τῶν πολιτιστικῶν δομῶν καὶ τῆς ὀρθῆς ἱεραρχήσεως τῶν. Ἡ ἱεράρχησιν αὐτὴ, κατὰ τὴν ὀρθάα διατύπωσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὕμνου, ἐπιδιώκει «τὸ χεῖρον καθυποτάξαι τῷ κρείττονι καὶ τὴν σάρκα δουλώσαι τῷ πνεύματι».

Τὰ λεχθέντα δὲν ἀφήνουν καμιά ἀμφιβολία γιὰ τὴν ὀρθὴ ἐπιλογὴ τῆς ἰδεολογικῆς καὶ πολιτιστικῆς ταυτότητος, μετὰ τὴν ὁποία οἱ Ἕλληνες πρέπει νὰ συμμετέχουν στὴν προσπάθεια γιὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ἰδεώδους καὶ τοῦ ὀράματος τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης.

1. Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Χριστιανισμὸς καὶ Πολιτισμὸς, Ἀθήνα, 1980, σελ. 8-9.

ΤΟ «ΔΕΣΙΜΟ», ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

Του Σεβ. Μητρ. Ἡλείας κ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ

Εἶναι γνωστὸ ὅτι οἱ χριστιανοὶ μας, πρὶν ἀρχίσουν τὶς ἐργασίες τους, κάνουν τὸ σταυρὸ τους καὶ ζητοῦν τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ἐν τούτοις ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ δεισιδαίμονες καὶ προληπτικοί, ἀπὸ τὴ δυζαντινὴ ἀκόμη ἐποχὴ, οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι καὶ μόνο ἢ θεὰ τοῦ κληρικοῦ θὰ τοὺς φέρῃ ἀναποδιά στὴ δουλειά τους.

Ἰδιαίτερα μερικοὶ κυνηγοὶ καὶ ἐρασιτέχνες ψαράδες πιστεύουν σήμερα, ὅτι δὲν θὰ πάῃ καλὰ τὸ ψάρεμά τους ἢ τὸ κυνήγι τους, ἂν πρωτοσυναντήσουν στὸ δρόμο τους παπὰ. Γι' αὐτὸ, ἂν τὸν συναντήσουν, στεγοχωροῦνται καὶ σ' αὐτὸν ἀποδίδουν τὴν ἐνδεχόμενη ἀποτυχία τους, ἄλλοι δὲ καὶ ματαιώνουν ἢ παύουν τὸ ψάρεμα ἢ τὸ κυνήγι τους.

Ὁρισμένοι ὅμως, γιὰ νὰ ἀποφύγουν τὴ δῆθεν κακὴ ἐπίδρασι ἀπ' τὴ συνάντησι τοῦ ἱερέως τὸν «κομποδένουν». Δηλαδή θγάζουν τὸ μαντήλι τους καὶ δένουν στὴν ἄκρη ἓνα κόμπο, λέγοντας: «Δένω τὸν παπὰ». Ἔτσι πιστεύουν, ὅτι ἅλα θὰ πᾶνε καλὰ.

Αὐτὰ ὅμως ἀποτελοῦν πλάνη καὶ ἐκδήλωσι μεγάλῃς ἀσέβειας τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ Θεὸ καὶ τὸν λειτουργὸ Του.

Εἶναι πλάνη τοῦ σατανᾶ, γιὰτὶ ὁ κληρικός, ὡς ἀνθρώπος τοῦ Θεοῦ, ποτὲ δὲν μπορεῖ μὲ τὴν παρουσία του νὰ φέρῃ κακὸ. Ἀπεναντίας, ὁ ἱερεὺς πάντοτε προσεύχεται ὑπὲρ τῆς προκοπῆς τῶν χριστιανῶν καὶ τῆς ἀποκτήσεως ἀφθόνων ὕλικῶν καὶ πνευματικῶν ἀγαθῶν. Γι' αὐτοὺς ψαράδες μάλιστα, ὑπῆρξε ἰδιαίτερα εὐνοϊκὴ ἢ συμπεριφορὰ τοῦ ἴδιου τοῦ Θεοανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διότι ὅχι μόνο μεταξὺ τῶν Μαθητῶν του πήρε καὶ ψαράδες, ἀλλὰ καὶ ὅταν κάποτε τοὺς ὄρῃκε νὰ πλένουν τὰ δίχτυα τους στὴν ἀκρογιαλιά, χωρὶς νὰ ἔχουν πιάσει τὴν προηγούμενη νύχτα οὔτε λέπι, τοὺς λέγει: νὰ ξαναρίξουν ἐκεῖνη τὴν ἀκατάλληλη ὥρα τὰ δίχτυα τους. Καί, ὡς τοῦ θαύματος: «Τοῦτο ποιήσαντες, συνέλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολὺ διερρήγγυτο δὲ τὸ δίχτυον αὐτῶν. Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς» καὶ ἦλθον καὶ ἐπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε θυβίξεσθα: αὐτὰ (Λουκᾶ Ε' 6-7). Χρήσιμο θὰ ἦταν ἀκόμη νὰ θυμηθοῦμε, ὅτι ὁ Θεὸς διέ-

θρεψε τοὺς Ἰσραηλίτες στὴν ἔρημο μὲ τὰ ὀρτύκια (Ἐξοδος ΙΣΤ' 12-13).

Ὅτι δὲ τὸ «δέσιμο» τῶν κληρικῶν εἶναι πλάνη καὶ μεγάλη ἀσέβεια, δὲν χρειάζεται καν νὰ τὸ πῶ. Θέλω ὅμως, πρὸς διδασκαλία ἄλλων μας, νὰ μεταφέρω ἐδῶ κάτι σχετικὸ πρὸς διὰβασα σὲ ἐπαρχιακὴ ἐφημερίδα καὶ τὸ ὁποῖο διηγεῖται χριστιανὸς ἀπὸ τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς σεβάσμιου κληρικοῦ τῆς περιοχῆς αὐτῆς, ὑπενθυμίζοντας προκαταβολικὰ καὶ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς Μαθητῆς Του καὶ τοὺς διαδόχους των, κατ' ἐπέκτασι δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς: «Ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἔαν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ...» (Ματθαίου ΙΗ' 18). Ἴδου τὸ περιστατικόν:

«Μπήκε, μᾶς εἶπε, μὴ μέρᾳ στὸ τραῖνο καὶ κάθησε σὲ μὴ θέσι. Σὲ λίγο μπήκαν καὶ δύο κοπέλες καὶ ἡ μία ἔκανε νόημα στὴν ἄλλη, δηλαδή νὰ θγάλῃ τὸ μαντήλι της καὶ νὰ τὸ «δέσῃ κόμπο». Μάλιστα ἡ νέα δὲν στενοχωρήθηκε καὶ μὲ πολὺ ἄνεσι ἔκαμε τό... ξόρκι της καὶ ἔβαλε τὸ μαντήλι στὴν τσέπη της.

Τότε ἐκεῖνος, μὲ σκοπὸ νὰ τὴν διδάξῃ, ἤρεμος - ἤρεμος καὶ ἔτσι ὥστε νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴ τῶν δύο δεσποινίδων ἔβγαλε τὸ δικό του μαντήλι, τὸ ἔστρεψε καταφανῶς πρὸς τὴν κατεῦθυσί τους καὶ μὲ «τελετουργικόν» τρόπο ἔδεσε ἓνα κόμπο στὴν ἄκρη τοῦ μαντηλιοῦ.

«Ἦταν τόσο ἐπιβλητικὴ καὶ αὐστηρὴ ἡ ἐνέργειά του ὥστε ἡ κοπέλλα πού εἶχε δέσει τὸν «κόμπο» στὸ δικό της μαντήλι, κατατρομαγμένη τὸν ρώτησε: «Πάτερ, τί κάνατε ἐκεῖ;».

Ἦρεμος καὶ γλυκύτατα τῆς ἀπάντησε: «Κάνω κι ἐγὼ ὅ,τι καὶ σὺ. Τὸ δικό σου κόμπο θὰ τὸν λύσης ἐσὺ μετὰ. Ἐγὼ ὅμως δὲν θὰ τὸν λύσω τὸ δικό μου!

«Ἡ νέα ἔπεσε στὰ πόδια του. «Σὰς παρακαλῶ μὴ μοῦ τὸ κάνετε αὐτό. Νὰ τὸν λύσετε τὸν κόμπο. Σὰς ὀρκίζομαι ὅτι κι ἐγὼ δὲν θὰ τὸν ξανακάνω ποτέ μου».

Νὰ εἶπε τὴν ἀλήθεια;»

(Ἀναδημοσιεύεται ἀπὸ τὴν «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια»)

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Του κ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΣΑΒΡΑΜΗ

Δρ. Θεολογίας, Φιλοσοφίας, Κοινωνικών Ἐπιστημῶν
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Κολωνίας

Στά πιδ ἐνδιαφέροντα βιβλία, πού κυκλοφόρησαν τὸν τελευταῖο καιρὸ γερμανικά με θέμα τὸ κοινωνικὸ περιεχόμενον τῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἀνήκει καὶ μιὰ ἐπιστημονικὴ ἐργασία με θέμα τὸν ρόλο πού παίζει ἡ περικοπή: Ματθαίου 25, 31 - 46 στὸ ἔργο καὶ τὴ ζωὴ τοῦ Ἰωάννη τοῦ Χρυσόστομου, πού δημοσιεύθηκε στὴν Τυβίγγη, τὸ 1979, στὶς ἐκδόσεις J. C. B. Mohr (Paul Siebeck). Μ' αὐτὴ τὴν ἐργασία ἐγίνε ὑψηλῆς τῆς θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἐλβετικῆς πόλεως Basel ὁ εὐαγγελικὸς Θεολόγος Rudolf Brändle πού —ὅπως παρατηρεῖ στὸν πρόλογο τοῦ βιβλίου του— κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συγγραφῆς τῆς ἐργασίας του δὲν ἔπαψε ποτὲ νὰ σκέπτεται τὸν πόνο καὶ τὴν δυστυχία, πού μαστίζον τούτους ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς μας καὶ τὴν εὐθύνη τῶν Χριστιανῶν γιὰ τὴν ὑπερνήκησιν αὐτῆς τῆς καταστάσεως.

Ὁ Θεολόγος Brändle ἔγραψε μιὰ ἐργασία πού —παρὰ τὸν ἀύστηρὸ τῆς ἐπιστημονικῆς χαρακτῆρα— συγκινεῖ κάθε χριστιανὸ γενικά καὶ κάθε Ὁρθόδοξο εἰδικά. Γιατί, διαβάζοντας τὸ βιβλίο του, διαπιστώνουμε ὅτι κεντρικὴ ἰδέα τῆς περικοπῆς, πού τὸν ἀπασχολεῖ, εἶναι τὸ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς σήμερα βρίσκεται ἀνάμεσα στοὺς πτωχοὺς ἀνθρώπους, ὑποφέροντας μαζί τους: τὸ πάθος τοῦ Χριστοῦ δηλαδὴ συνεχίζεται καὶ θὰ συνεχίζεται μέχρι τὴν στιγμή πού θὰ καθορθῆ ἡ τελικὴ λύτρωσι δολοκλήρης τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ τὸ ἥθικο καὶ ὕλικο κακό.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά συγκινεῖ εἰδικά τὸν ὀρθόδοξο χριστιανὸ αὐτὸ τὸ βιβλίο γιατί δείχνει τὸν ρόλο πού μπορεί νὰ παίξῃ ἡ κοινωνικὴ διδασκαλία τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας, μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ἀγώνα κατὰ τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας ἐκείνων

τῶν συνειδητῶν χριστιανῶν τῆς ἐποχῆς μας, πού δὲν ἔπαψαν καὶ δὲν παύουν ποτὲ νὰ πιστεύουν ὅτι χριστιανικὴ πίστι σημαίνει ἔμπρακτῃ ἀντίστασι στὴν κάθε μορφῆς ἀπανθρώποισι τοῦ ἀνθρώπου. Τονίζοντας ὁ συγγραφέας ὅτι ἡ περικοπὴ τοῦ Ματθαίου, πού τὸν ἀπασχολεῖ, ἐπηρεάσε τὸ ὅλο ἔργο καὶ τὴν ζωὴ τοῦ Ἰωάννη τοῦ Χρυσόστομου, συντελεῖ στὴν ἐκ μέρους τῶν Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν συνειδητοποίησι τοῦ ὅτι ἡ Ὁρθόδοξία πρέπει, ἐπὶ τέλους, νὰ μεταβληθῆ σὲ δυναμικὸ παράγοντα ἐκείνων τῶν κοινωνικῶν ἀλλαγῶν, πού μπορούν νὰ σταματήσουν τὸ μαρτύριο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος —ὅπως εἶπαμε— ὑποφέρει καὶ βασανίζεται καθημερινὰ μαζί με τοὺς πονεμένους καὶ βασανισμένους ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς μας.

«Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. 25, 40 - 41) καὶ «ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. 25, 45 - 46) διαβάζουμε, μεταξύ τῶν ἄλλων, στὴν περικοπὴ πού ἀπασχολεῖ τὸν συγγραφέα, ὁ ὁποῖος παρατηρεῖ, πολὺ σωστά, ὅτι αὐτὴ ἡ περικοπὴ ἔχει ἐπηρεάσει τὴν κοινωνικὴ δραστηριότητα τῶν Χριστιανῶν περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη περικοπὴ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Τὸ ὅτι δὲ ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος παραπέμπει σ' αὐτὴ τὴν περικοπὴ ἑκατὸν ἐβδομήντα φορές, χρησιμοποιώντας τὴν συγχρόνως σὲ διακρίσια εἰκοσι ἄλλα μέρη τοῦ ἔργου του ἐπαληθεύει τὸ γεγονός ὅτι αὐτὸς ὁ Μεγάλος Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας ἀνήκει ὄχι μόνο σ' ὀλόκληρην τὴν χριστιανοσύνην ἀλλὰ καὶ σ' ὀλόκληρην τὴν ἀνθρωπότητα.

Μὲ ἄλλα λόγια: Τὸ κοινωνικὸ μῆνυμα τοῦ Ἰωάννη τοῦ Χρυσόστομου μπορεί νὰ συμβάλῃ ἀποτελεσματικὰ στὴν ἐπαναστατικὴ ἀλλαγὴ τῆς συμπεριφορᾶς τῶν χριστιανῶν ὅλου τοῦ κόσμου με κριτήριον τὴν

ἀλήθεια ὅτι ὁποῖος ἀγνοεῖ καὶ περιφρονεῖ τὸν συνάνθρωπό του ἀγνοεῖ καὶ περιφρονεῖ τὸν ἴδιο τὸν Ἰησοῦ Χριστό, ἐνῶ —ἀντιθέτως— ὁποῖος συντελεῖ στὴν κατάργησι τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας καὶ τῶν αἰτιῶν τῆς —κυρίως δὲ τοῦ ἔμπρακτου ὕλισμου καὶ τοῦ ἐγωῖσμου— ζῆ τὴν ἀπερίγραπτη ἐσωτερικὴ χαρὰ, πού προκαλεῖ ἡ βεβαιότητα ὅτι συντελεῖ στὴν ὀλοκλήρωσι τοῦ λυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ δὲ ἡ ἐπαναστατικὴ ἀλλαγὴ τῆς συμπεριφορᾶς τῶν Χριστιανῶν θὰ ἔχη σὰν ἀμεση συνέπεια μιὰ κοινωνικὴ ἐπανάστασι με εἰρηνικὰ μέσα, πού, ἀσφαλῶς, θ' ἀλλάξῃ τὴν μορφὴν τοῦ κόσμου.

Πολλοὶ συγγραφεῖς, πού ἔχουν ἀσχοληθῆ με τὸ κοινωνικὸ μῆνυμα τοῦ Ἰωάννη τοῦ Χρυσόστομου, χαρακτηρίζουν αὐτὸν τὸν Μεγάλον Πατέρα τῆς Ἐκκλησίας σὰν «κομμουνιστὴ» ἢ «σοσιαλιστὴ». Ὁ Ν. Berdyaev δὲ παρατηρεῖ ὅτι καὶ ὁ Karl Marx ἀκόμη θὰ «ὠχρίαζε» ἀν γνώριζε τὸ περιεχόμενον τῆς κοινωνικῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰωάννη τοῦ Χρυσόστομου, τὸν ὁποῖο ὁ R. von Pölnmann χαρακτηρεῖ —πολὺ σωστά— σὰν τὸν κήρυκα τοῦ «σοσιαλιστικοῦ Εὐαγγελίου». Τὴν στιγμή ὅμως πού ὁ χριστιανικὸς κόσμος γενικά καὶ οἱ κληρικοὶ καὶ θεολόγοι εἰδικά ἔξασαν τὸν κομμουνισμὸ καὶ τὸν σοσιαλισμὸ τῆς ἀγάπης, πού κήρυξαν ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καὶ οἱ λοιποὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, συμβιδάστηκαν καὶ συνεργάστηκαν με τοὺς φορεῖς τῶν ἀδικῶν κοινωνικῶν δομῶν, πού ἀπανθρώποιον τὸν ἀνθρώπο, με ἀποτελεσματὸν τὸ ὅτι σήμερα ἀντὶ τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ τῆς ἀγάπης κυριαρχοῦν ὁ κομμουνισμὸς καὶ ὁ σοσιαλισμὸς χωρὶς ἀγάπην, πού μεταβάλλουν τοὺς ἀνθρώπους σὲ σκλάβους ἰδεολογιῶν, πού περιφρονοῦν τόσο τὰ βασικά δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου ὅσο καὶ τὴν ἀξιοπρέπειά του γενικά.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Ἰσαγγελοι.

ΟΙ ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ, πὸν τὴ μὴμῃ τους τελεῖ ἡ Ἐκκλησία σὶς 8 τοῦ μηνός, εἶναι ἀνώτερα ἀπὸ μᾶς τοὺς ἀνθρώπους λογικὰ κρίσιματα. Ἄλλὰ ἡ διαφορά οὔτε πολλὴ εἶναι (κατὰ τὸ ψαλμικό, ὁ Δημιουργὸς μᾶς «ἠλάττωσε βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους»), οὔτε ἀξεπέραστη. Κατὰ τὴν ὀρθόδοξη πίστη, ἡ Θεοτόκος Μαρία, ἕνα ἀνθρώπινο πλάσμα, εἶναι «ἀνωτέρα πάντων τῶν ποιημάτων τοῦ Ὑψίστου», «αιμιωτέρα καὶ ἐνδοξοτέρα ἀσυγκρίτως» τῶν ὄντων τοῦ οὐρανοῦ κόσμου.

Ἄλλὰ καὶ οἱ καλοὶ κληρικοὶ, λόγῳ τοῦ ἀξιώματος πὸν τοὺς ἐπώμισε ἡ θεία Χάρις, εἶναι «ισάγγελου». Γιατὶ ἐπιπελοῦν ἔργο παράλληλο πρὸς ἐκεῖνο τῶν «λειτουργικῶν» αὐτῶν πνευμάτων, πὸν «ἀποστέλλονται εἰς διακονίαν διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν», ὅπως διαβάζουμε σὴν πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολή. Καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ φυλάνε καὶ ὀδηγοῦν τοὺς πιστοὺς πρὸς τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Μὲ τὴ μὴμῃ λοιπὸν τῶν Ἀσωμάτων, ἄς συνειδητοποιήσουν οἱ ποιμένες μας τὴ σχέση πὸν τοὺς συνδέει μὲ τὴν τάξη ἐκείνων, γιὰ νὰ γίνουν πὸν ἄγγοι σὶς δίο καὶ πὸν φλογεροὶ σὴν πίστη, ἀληθινὰ «ισάγγελοι».

Ἡ Βίβλος σὶς λαό.

Ο ΘΕΟΦΙΛ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος, Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐξήγγειλε, κατὰ τὴ διάρκεια πρὸς - κόνφερανς, σὶς ἀντιπροσώπους τοῦ Τύπου, ὅτι ὁ ἐκκλησιαστικὸς αὐτὸς ὀργανισμὸς θὰ ἐκδώσει προσεχῶς τὴ Βίβλο μὲ ἀπόδοση σὴ νεοελληνικῆ. Εἶναι μιὰ ὄρατα καὶ χρήσιμη ἔμπνευση. Ἀνταποκρίνεται σὴν ἀνάγκη νὰ οἰκειωθεῖ ὁ λαὸς μας περισσότερο τὴ γραπτὴ Ἀποκάλυψη, αὐτὴ τὴν πηγὴ τῆς πίστεως καὶ τῆς ζωῆς του.

Οἱ βιβλικὲς μεταφράσεις, ἐφ' ὅσον δὲν παραμερίζουν τὸ πρωτότυπο ἱερὸ κείμενο (ὅπως δὲν τὸ παραμερίζει καὶ ἡ ἐν ὄρη ἔκδοση), ὄχι μόνον εἶναι ἀκίνδυνες, ἀλλὰ καὶ ἀπαραίτητες. Γιατὶ εἰσάγουν μὲ ἀσφάλεια, πίσω ἀπὸ τὸ γράμμα, σὶς πνεῦμα.

Σὰν τὸν ἀρχαῖο Ἰσραήλ.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ, μοναδικὴ κίβωτος σωτηρίας, ἀγωνίζεται σὶς καιροὺς μας νὰ διασώσει ὅτι τὸ εὐγενικὸ καὶ ἐλλογημένον ἔπαρχει σὴν ἀνθρώπινη συνείδηση. Καὶ τὸ δύσκολο αὐτὸ ἔργο, μὲ κύριους συντελεστές τοὺς ποιμένες τῆς, τὸ ἐπιτελεῖ μέσα σὲ μιὰ κοινωνία, πὸν θυμίζει τοὺς ἀρχαίους Ἑβραίους, συμβολισμένους ἀπὸ ἕνα Προφήτη τους μὲ μιὰ εὐ- γλωττὴ εἰκόνα: Ἐνα λαὸ νύμφη, μὲ Νυμφίον τὸ Θεό. Ἀέει λοιπὸν ὁ Κύριος ἐκεῖ, βλέποντας τὴ νύμφη του

νὰ τὸν ἐγκαταλείπει: «Εἶπε πορεύσομαι ὀπίσω τῶν ἔρασι τῶν μου τῶν διδόντων μοι τοὺς ἄριους μου καὶ τὸ ὕδωρ μου καὶ τὰ ἱμάτιά μου...». Καὶ ἀπατᾷ ὁ Ἰδιος: «Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ φράσω τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἐν σκόλορι... καὶ τὴν τρίβον αὐτῆς οὐ μὴ εὕρη» (Ὡσηὲ 6' 7,8).

Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ σήμερον μὲ τοὺς λαοὺς τῆς ἡφελίου. Ἐγκαταλείπουν τὸν Κτίστη τους. Παίρνουν δρόμους ἄλλους, ἀπίθεις πρὸς τὸ ἅγιο θέλημά του, ἀναζητώντας τὶς ἀξίες πὸν μονάχα Ἐκεῖνος ἔχει νὰ τοὺς δώσει. Ἄλλὰ ἡ ἀγαθὴ του Πρόνοια δὲν τοὺς ἀφήνει.

Μιὰ εὐχή.

Η ΝΕΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ τῆς χώρας μας ἔχει ἕνα πρόγραμμα ἀλλαγῆς, καθὼς τὸ χαρακτήρισε κατὰ τὴν προεκλογικὴ περίοδο ὁ Πρόεδρος τῆς. Ὅπως ἐννόησαν αὐτὴν τὴν ἀλλαγὴ, οἱ πὸν πολλοὶ ψηφοφόροι τὴν ἐπιδοκίμασαν.

Ἰδιαίτερα ὡς πρὸς τὴν πλευρὰ σχέσεως τῶν ἡθικῶν ἀξιών, ἐλπίζεται ἀπὸ τὸ λαὸ νὰ μὴ ἀνακύβουν οὔτε διαφορὰ οὔτε —αὐτὸ θὰ ἦταν τὸ χειρότερον— ἀντίθεση.

Καὶ σήμερον, ὅπως σὶς παρελθόν, ὁ Χριστὸς βρῆσκειται ἐνθρονισμένος σὴν καρδίᾳ τοῦ Ἑθνους. Τὸ ἤμιοχέι πρὸς τὰ εὐαγγελικὰ ἰδεώδη.

Ἐναπόκειται σὴν εὐλικρίνεια καὶ τὴ σύνεση τῆς νέας πολιτικῆς ἡγεσίας μας ν' ἀνταποκριθεῖ θετικὰ καὶ σὶς ἐπὶ μέρος αὐτὸ αἴτημα.

Τὸ χρυσὸ στόμα.

Α ΠΟ ΤΟΝ ΣΤ' ΑΙΩΝΑ, οἱ πιστοὶ, δίπλα σὶς ὄνομά του Ἰωάννης, τοποθέτησαν καὶ ἕνα ἄλλο, δηλωτικὸ τῆς ἀξίας τῶν καταπληκτικῆς εὐφράδειας κηρυγμάτων του: τὸ ὄνομα Χρυσόστομος.

Δίκαιη ἀπόδοση τιμῆς. Γιατὶ ὁ ἰ. αὐτὸς Πατήρ καὶ οἰκουμενικὸς Διδάσκαλος, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ προῖοντα τοῦ ὁμιλητικοῦ του ἔργου πὸν διασώθηκαν, ἐπῆρξε καὶ παραμένει, μελετώμενος ἀένα, ὁ πὸν εὐγλωττος ἐρημνευτὴς καὶ μεταδότης τῶν διβλικῶν ἀληθειῶν. Δημοσθένης τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἐπιδέχεται σύγκριση ἀνάμεσα σὶς μεγάλους ῥήτορες τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ἰδιαίτερα σὶς λαὸ μας, ἡ αἴγλη του εἶναι πολὺ δυνατὴ. Οἱ χριστιανικὲς μας γενεὲς ἐντυφλοῦν σὶς κείμενά του καὶ τιμοῦν τὴ μὴμῃ του (13 Νοεμβρ.).

Ὁ ἰ. Χρυσόστομος εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς πὸν δημοφιλεῖς μας Ἁγίους. Αὐτὸ ὀφείλεται καὶ σὴν ἴδια τὴ ζωὴ του, πὸν ἐπῆρξε ἕνα ἐξ ἴσου ὄρατο μὲ τὰ κηρυγμάτα του «ποίημα», διδασκονίας καὶ αὐτὴ ὅπως ἐκεῖνα —ἔργο πλάι σὶς λόγια— ὄλους μας.

Προσηλυτισμός: ή "άγνή λατρεία,, τῶν χιλιαστῶν

Τοῦ Πρεσβυτέρου
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

5

Κάθε πραγματικός χριστιανός ἔχει σάν κύριο στόχο του νά μείνη ἄξιος τῆς νέας καταστάσεως πού ἐγκαταστάθηκε γι' αὐτόν μέ τὸ ἅγιο βάπτισμα, νά κρατήσῃ τὴ χάρι: τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ νά κλιεργήσῃ τοὺς καρπούς Του, πού εἶναι ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη... (Γαλ. ε' 22).

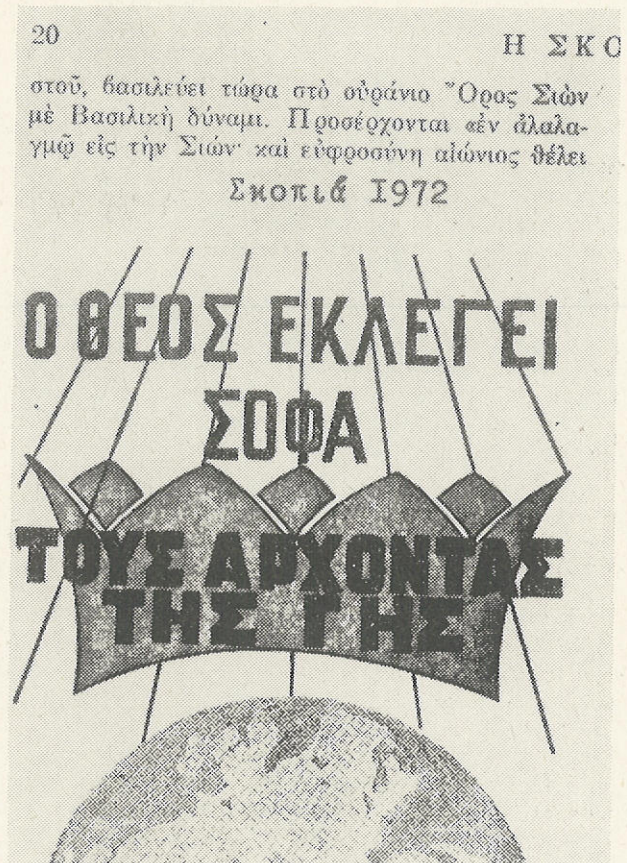
Αὐτὸ δὲν συμβαίνει: στοὺς ὁπαδούς τῆς ἀμερικανικῆς ἐταιρίας «Σκοπιὰ», γιατί τὸ ἰδανικὸ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν δὲν εἶναι ἡ διαμόρφωσις τοῦ χαρακτήρος τοῦ Χριστοῦ μέ τὴ ζωογόνο παρουσία καὶ δράσι: τῆς θείας χάριτος στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἡ ἀυξημένη ἀπόδοσις στὸ «ἔργο» τῆς ὑπερασπίσεως τῶν συμφερόντων τῆς ἐταιρίας. «Στὴν ὀργάνωσι: τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωῶδ... ὄλοι εἶναι κήρυκες τῆς ἐγκαθιδρυμένης βασιλείας» (Σκοπιὰ 1958, σ. 445): «αὐτὴ εἶναι ἡ κοινωνία διακόνων καὶ κ α ν ε ἰ ς δὲν μπορεῖ νά διαφύγῃ τὴν εὐθύνη νά κηρύττῃ...» (Σκοπιὰ 1956, σ. 72).

Γιατί λέμε πὼς ἡ «ὑπηρεσία» αὐτὴ ἀποδλέπει στὴν ὑπεράσπισι: τῶν συμφερόντων τῆς ἀμερικανικῆς ἐταιρίας «Σκοπιὰ»; Γιατί τὸ «κήρυγμα» γίνεται πάντοτε μέ τὴ διάθεσι: τῶν προϊόντων τῆς ἐταιρίας στὴν καταναλωτικὴ ἀγορά: βιβλία, βιβλιάρια, περιοδικά: πρόκειται γιὰ ἐκδοτικὴ ἐπιχείρησι: πού ἀπασχολεῖ ἑκατομμύρια ἀπλήρωτους ἐργάτες, πού ταυτόχρονα εἶναι καὶ καταναλωτές!

Καὶ κάτι ἄλλο: ἡ «ἐγκαθιδρυμένη βασιλεία» εἶναι ἡ ἴδια ἡ χιλιαστικὴ ἐταιρία, πού σύμφωνα μέ τὴν «πεποίθησι:» τῶν ὁπαδῶν τῆς εἶναι: ἡ μόνη νόμιμη κυβέρνησις σ' ὄλο τὸν κόσμο, γιατί αὐτὴ ἐκπροσωπεῖ τὴν «βασιλεία» τοῦ Ἰεχωῶδ, πού ἰδρύθηκε «στὸν οὐρανὸ» τὸ 1914! Τὸ 1919 ἦλθε στὴ γῆ προσωπικὰ ὁ ἴδιος ὁ Ἰεχωῶδ καὶ ἐπισκέφθηκε τὸ «ναὸ» του, δηλαδὴ τὴν ὀργάνωσι: καὶ τῆς ἀνέθεσε τὴ διαχείρησι: τῶν συμφερόντων του πάνω στὴ γῆ!

Ἔτσι τὸ «κήρυγμα τῆς ἐγκαθιδρυμένης βασιλείας» ἀποδεικνύεται ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐμπορικὴ του πλευρὰ καὶ καθαρὴ προπαγάνδα ὑπὲρ τῆς ἐταιρίας, πρόσκλησι: νά μπούμε ὄλοι: μας «στὴ βασιλεία», νά γίνουμε τυφλὰ ὄργανα γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησι: τῶν συμφερόντων τοῦ Μπροῦκλιν!

Κάθε «μάρτυς τοῦ Ἰεχωῶδ», ὅποιασδήποτε ἡλικίας καὶ σωματικῆς καταστάσεως, ὑποχρεοῦται νά ἀσκήσῃ αὐτὸ τὸ προσηλυτιστικὸ ἐμπορικὸ - προπαγανδιστικὸ ἔργο σὰ σπῆτια μας.

Οἱ λεγόμενοι «ἄρχοντες τῆς γῆς», πού ἀελέγονται ἀπὸ τὸν Θεὸ» εἶναι οἱ ἀξιωματοῦχοι τῆς ἐταιρίας. Σ' αὐτούς ὀφείλεται τυφλὴ ὑποταγή: εἶναι οἱ μόνοι νόμιμοι κυβερνήτες τῆς γῆς.

Κανείς δὲν ἐξαιρεῖται ἀπὸ τὸ ἔργο αὐτό, γιατί ἀποτελεῖ τὴν «άγνή λατρεία τοῦ Ἰεχωῶδ» καὶ ἀπὸ αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἡ σωτηρία του!

Βέβαια ἡ ἅγια Γραφή ὑπογραμμίζει: πὼς ὁ ἄνθρωπος δὲν σώζεται: μέ τὰ ἔργα του, ὅποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι: ὅποιος ὑποστηρίζει τὸ ἀντίθετο καὶ περιμένει τὴ σωτηρία ἀπὸ τὰ ἔργα, «ἔσπεσε ἀπὸ τὴν πίστι», μιὰ καὶ «ἐν Χριστῷ οὔτε περιτομὴ ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη» (Γαλ. ε' 4 - 6).

Ἄλλὰ ταυτόχρονα γνωρίζουμε πὼς ὁ χριστιανός

Συνέχεια στὴ σελ. 234

Η ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ, ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ

Του κ. Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

6

Είχαμε στην Ελλάδα μια μοναδικότητα, ένα χώρο όπου η φύση έμεινε παρθένα, όπου η βυζαντινή και μεταβυζαντινή παράδοση διατηρήθηκε αλώβητη ως τον έορτασμό της Χιλιετηρίδας του Αγίου Όρους (1963). Περιβάλλον, αρχιτεκτονική, εκκλησιαστικές τέχνες, μοναστηριακά τυπικά μας έφεραν σε έπαφή όχι μόνο με τον «ένδοξό μας βυζαντινισμό» σε μίαν από τις αυθεντικότερες πτυχές του, αλλά πρό πάντων με την ορθόδοξη πνευματικότητα, με το νηπτικό πνεύμα του ανατολικού ασκητισμού, με τη θαυτοτέρα ουσία της Ρωμιοσύνης. Δυστυχώς, και το Άγιον Όρος, από το 1963, όποτε με τη διάνοιξη του δρόμου Δάφνης - Καρυών, — για να διακινήθουν τα αυτοκίνητα με τον τότε βασιλιά και τους άλλους επισήμους και προσκεκλημένους!, — άνοιξε και ο δρόμος στη θάναυση εισόρμηση του τεχνοκρατικού πολιτισμού, με όδυνηρές συνέπειες στη συνέχεια.

Είναι προς τιμήν του μοναχού Θεόκλητου Διονυσιάτη ότι τότε (παρά τις μεταγενέστερες άμφιταλαντεύσεις του στο ζήτημα αυτό) έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου, με θαρσηήμαντο άρθρο του, στο όποιο τόνιζε ανάμεσα σε άλλα:

«Με άλλος ψυχής γράφομεν ότι έπεσημάνθη υπό του πνεύματος του κόσμου τούτου το Άγιον Όρος, δια να επιδειχθή εις όλην την οικουμένην... Έν τφ μεταξυ το κράτος έχορήγησε κονδύλιον 7.500.000 δραχμών δια την διάνοιξιν οδών άμαξιτών, άνέγερσιν και επισκευήν ξενώνων και λοιπά γενικά έξοδα. Ήδη εις το Άγιον Όρος ήρχισαν αί προετοιμασίαι. Οί δέ άγιορείται Πατέρες, βλέποντες να διανοίγωνται τουριστικοί δρόμοι εις τα πρώην παρθένα δάση και διαβλέποντες επιτάχυνσιν της έκκοσμηκείσεως του Ίερου Τόπου της άσκήσεως και της προσευχής, διατελουσιν εις δικαιολογημένην άνησυχίαν. Πολλοί φοβούνται: ότι τα Μοναστήρια εις το άμέσως προσεχές μέλλον θα μεταβληθούσιν εις τουριστικά περίπτερα, άφου σήμερον, παρά την επιφυλακτικότητα και συντηρητικότητα των Μονών, μαστίζονται κυριολεκτικώς από χιλιάδας τουριστών — όχι προσκυνητών — κατ' έτος».

Το κείμενο δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά τον Οκτώβριο 1962 στο περιοδικό του Βόλου «Άγιορειτική Βιβλιοθήκη» και έχει αναδημοσιευθή το 1974 στη συγκεντρωτική έκδοση: Θεοκλήτου μοναχού Διονυσιάτη:

Όρθόδοξα Μελετήματα. Μεγάλοι μορφαί και έορταί ως και σύγχρονα προβλήματα της Όρθοδόξου Έκκλησίας, Άθηναι 1974, σσ. 302-315, με τον τίτλο: «Το Άγιον Όρος εν κινδύνφ». Άμέσως προκάλεσε την αντίδραση του τότε Καθηγουμένου και γέροντα του μοναχού Αρχιμ. Γαβριήλ, ο όποιος θεώρησε τους φόδους του υπερβολικούς και μίλησε για μεγαλοποίηση του ζητήματος. Το άρθρο του δημοσιεύθηκε στο επόμενο τεύχος του ίδιου περιοδικού και ανάμεσα σε άλλα περιλαμβάνει:

«Κοινή συναινέσει Έκκλησίας, Πολιτείας και Ίερās Κοινότητος άπεφασίσθη ο έορτασμός της Χιλιετηρίδος του Αγίου Όρους κατά Μάιον του προσεχούς έτους 1963. Κατά λογικήν συνέπειαν ένας τοιοϋτος έορτασμός θα κινήση το ένδιόφερον των εν αρχή και θα προσέλθουν Βασιλείς, Πατριάρχαι, διανοούμενοι κλπ. ως επί το πολύ άνθρωποι ήλικιωμένοι και άήθεις εις τα πρωτόγονα συγκοινωνιακά μέσα, και έπρεπε να ληφθή πρόνοια προς θελήσειν της ύφισταμένης οίκτηρας οδίκης καταστάσεως προς άποφυγήν δυστυχημάτων. Έφ' ό και άπεφασίσθη ή διόρθωσις της ύφισταμένης δασικής οδοϋ της Ίερās Μονής Ήεροποτάμου και θα έξυτηρητή τους άγίους Πατέρας και δη τους πτωχούς έρημίτας και άσκητάς, να άνέρχωνται εις Καρυάς και πωλώσι τα έργόχειρά των, με το εν τρίτον της δαπάνης, επιστρέφουσι δέ αυθημερόν οίκαδε. Προς τούτους δέ θα δύναται και εις θαρρώς άσθενής να μεταφερθή εις το μοναδικόν εν Άγίφ Όρει Ιατρείον των Καρυών, πράγμα άνέφικτον έως σήμερον. Τί κακόν βλέπει εις τον δρομίσκον αυτόν των 12 χιλιομέτρων ο άγαπητός Θεόκλητος και πώς εκ τούτου θα έκκοσμηκευθή το Άγιον Όρος; Η Ίερά Κοινότης θα δρομολογήση υπό την έποπτείαν της εις αυτόν, εν λεωφορείον και ένα φορτηγόν αυτοκίνητον και θα διευκολύνεται ο κόσμος με έλάχιστον έξοδον και όλιγώτερον χρόνον, ή μήπως διεπίστωσεν επαναστροφήν των άγιορειτών εις την κωπήλατον συγκοινωνίαν και την πέσοποιάν...» (Πρόβλ. Αρχιμ. Γ α β ρ ι ή λ Δ ι ο ν υ σ ι ά τ η : Άγιορειτική Μαρτυρία, έκλεκτά άρθρα των έτών 1946 - 1964), έκδ. Όρθοδόξου Κυψέλης, Θεσσαλονίκη 1974, σσ. 157-158).

Άν στο γραφτό του μοναχού Θεοκλήτου υπήρχε υπερβολή, έδω είχαμε υπεραπλούστευση. Απόδειξη ότι σήμερα κάθε μία από τις 20 άγιορειτικές μονές διαθέτει 1 - 3 όχήματα: τρακτέρ, ήμφορτηγά κλπ. Σ' αυτά πρέπει να προστεθούσιν τα αυτοκίνητα των κελλιωτών, τα όχή-

ματα τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῆς Πολιτικῆς Διοικήσεως κ.λπ. Σήμερα τὸ λεωφορεῖο, μετὰ τὴν Καρυὲς συνεχίζει τὸ δρομολόγιό του ὡς τὸν ἄρσανά τῆς Μονῆς Ἰδῆρων. Δρόμοι ἔχουν ἀνοιχτῆ καὶ ὀδηγοῦν ὡς τὴ Μεγίστη Λαύρα (μοναδικὴ ἐξαίρεση, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν φυσικὰ ἀποκομμένες παραθαλάσσιες μονές, Γρηγορίου κ.λπ., ἢ μονὴ Σταυρονικήτα, πού μὲ δόφοραγμα στὰ σύνορά τῆς ἐμπόδισε τὴν εἴσοδο ὀχημάτων σ' αὐτήν), ἐνῶ ἠλεκτροφωτισμὸ ἔχουν ἀπὸ ὅσο ξέρω τρία τουλάχιστον μοναστήρια καὶ τὸ καθολικὸ μιᾶς σκήτης! («φλωρεσάν»). Στὸ Ἅγιον Ὄρος ἔχουν εἰσαχθῆ ἀκόμη φωτοτυπικὰ μηχανήματα, τρανζίστορες, ἠλεκτρικὰ σιδεροπρίονα, συστήματα ἐσωτερικῶν τηλεφώνων κ.λπ. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ διατηρεῖται τὸ ἄδικο, δὲν ἐπιτρέπεται ἢ εἴσοδος αὐτοκινήτων προσκυνητῶν καὶ ἐπισκεπτῶν, ὁ φωτισμὸς στὸ μεγαλύτερο τμήμα τοῦ Ἁγίου Ὄρους γίνεται μὲ γκαζὸλαμπες, τὸ μαγεῖρεμα μὲ ξύλα (στὰ κελλιά χρησιμοποιεῖται ὑγραεριο), ἢ θέρμανση τὸ χειμῶνα μὲ μεταλλικὲς καὶ ἐλάχιστες ἐντοιχισμένες σόμπες, — πολλὴ ἐπικίνδυνος γιὰ πυρκαγιές, — πού τροφοδοτοῦνται μὲ ξυλεία κ.λπ. Δὲ μπορούμε νὰ μιᾶμε, λοιπόν, γιὰ ἐκκοσμίκευση, ἀλλὰ κ' ἡ παρουσία τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ ἀλλοιώνει ὄχι τόσο τὴ μεσαιωνικὴ ἀτμόσφαιρα (πού γιὰ νὰ εἴμαστε ἀντικειμενικοὶ μόνο στὰ ἀγιορείτικα καθολικὰ καὶ παρεκκλήσια διατηρήθηκε καὶ διατηρεῖται) ὅσο τὴν πνευματικὴ καὶ ἡσυχαστικὴ.

Ἡ καταστροφὴ τῶν «ἀγιασμένων» μονοπατιῶν, μὲ τὴ διάνοιξη δασικῶν κ.ἄ. δρόμων, μὲ τὴν διαμορφώσεως τῆς πλατείας καὶ τῶν περίξ τῶν Καρυῶν, ὀπωσδήποτε εἶναι μιὰ ἀπὸ τὴν σοβαρότερες ἀπώλειες. Ἐνας ξένος πνευματικὸς ἄνθρωπος, ἐπιφανῆς ὅμως μελετητῆς τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ, ὁ Φίλιπ Σερᾶρ, ἐπισήμανε σωστὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀλλοιώσεως:

«Ἐἶκοσι πέντε χρόνια πρὶν, ὁ κανονικὸς — στὴν πραγματικότητά ὁ μόνος — τρόπος μετακινήσεως στὴν Ἀθωνικὴ χερσόνησο ἦταν τὰ μονοπάτια ἢ οἱ μουλαρόδρομοι. Μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ στή Δάφνη, ξεκινούσε κανεὶς μὲ τὰ πόδια γιὰ τὴν Καρυὲς, — ἂν βέβαια δὲν εἶχε ἔλθει ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ σύνορα. Ἀπὸ τὴν Καρυὲς πήγαινε σ' ὁποιοδήποτε μοναστήρι εἶχε διαλέξει γιὰ ν' ἀρχίσῃ τὴν ἐπίσκεψή του. Ἀπὸ καὶ καὶ πέρα συνέχιζε τὸ ταξίδι του ἀπὸ μοναστήρι σὲ μοναστήρι ἢ ἀπὸ σκήτη σὲ σκήτη, μὲ τὰ πόδια. Μποροῦσε κανεὶς νὰ πάρῃ τὸ καΐκι γιὰ νὰ πάῃ πρὸς τὴ δυτικὴ ἀκτὴ ἢ τὰ γύρω μέρη, ὅπως τὰ Καυσοκαλύδια ἀλλὰ τέτοια καΐκια ἦταν λίγα καὶ ἀρκετὰ ἀβέβαια καὶ γενικὰ ἦταν περισσότερο σίγουρο νὰ πάῃ κανεὶς ἐκεῖ μὲ τὰ πόδια. Καὶ ἡ κατάστασις τῶν μονοπατιῶν ἀντανάκλωσε αὐτὸν τὸν ὁδοπορικὸ τύπο — ἔναντι οὗτου ὄχι ἀπλῶς γιὰ τὸν ἐπισκέπτη, ἀλλὰ ἐπίσης καὶ γιὰ τοὺς μοναχοὺς. Μερικὰ ἀπὸ τὰ μονοπάτια αὐτὰ ἦσαν φτιαγμένα ὁμορφα μὲ καλντερίμια. Ὅλα διετηροῦντο καθαρὰ

Τὰ ἀγιορείτικα μοναστήρια περιβάλλονται ἀπὸ ἓνα θαυμάσιο φυσικὸ περιβάλλον.
Ἄνω: Ἡ Ἱ. Μονὴ Μεγίστης Λαύρας, τὸ ἀρχαιότερο μοναστήρι τοῦ Ὄρους.

και σε καλή κατάσταση... Πηγές στην άκρη των μονοπατιών ή μέρη όπου μπορούσε κανείς να πιη νερό, διευτηρούντο καθαρά και μερικές φορές ένα κύπελλο νερού υπήρχε για τόν όδοπόρο. Περιποιημένα εικονοστάσια υπήρχαν στην άκρη. Σήμερα δεν συμβαίνει τίποτα από όλα αυτά. Ο κανόνας για τη μετακίνηση στη χερσόνησο τόσο για τους επισκέπτες όσο και για τους μοναχούς, δεν είναι η πεζοπορία ή η χρησιμοποίηση μουλαριών. Η μετακίνηση γίνεται τώρα με μ η χ α ν έ ς στην ξηρά ή τη θάλασσα. Αυτό σημαίνει πρώτ' απ' όλα ότι οι δρόμοι — αυτοκινητόδρομοι — δημιουργούν φθορά στο Όρος. Είκοσιπέντε χρόνια πριν δεν υπήρχε ούτε ένας τέτοιος δρόμος στον Άθω, ούτε υπήρχε κανένα μηχανοκίνητο... Το αποτέλεσμα είναι φυσικά ότι όλος ο ρυθμός και το πρότυπο της μετακινήσεως στον Άθω έχει αλλάξει τελείως... Ποιά είναι ή σημασία αυτού του πράγματος; Έχει καμμία σημασία; Νομίζω πως έχει. Πρώτα — για ν' αρχίσω από την πλευρά του επισκέπτη του Αγίου Όρους — τó πνεύμα, ή ίδια ή δυνατότητα του προσκυνήματος υποσκάπτεται, αν δεν καταστρέφεται» (βλ. π. Παράδοση, Ι (1977), σσ. 297-298).

Έτσι τó απόλυτο χάθηκε. Και για τόν άσκητή, με και για τó ξηνος που έχασε τήν πλήρη επαφή με τόν απαλλοτρίωτο έαυτό του. Υπάρχει δέβαια τó σχετικό, αλλά αν κρίνει κανείς από τις αποφάσεις πάνω στο θέμα της τελευταίας Δισενιασίου Συνάξεως των Καρυών είναι προβληματική πιά ή διατήρησή του. Παρά τó γεγονός ότι υπήρχαν αξιόλογες αντιδράσεις που προσδιορίζουν επαρκώς τήν όρθή εκτίμηση πολλών σημερινών πνευματικών αδελφοτήτων του Άθω. Στο βιβλίο μου

«Βυζάντιο και Έκκλησία», έκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήνα 1978, σσ. 103-107 και στο δεύτερο τόμο του περιοδικού «Παράδοση» (1978), σσ. 112-115, μπορεί να διαβάσει κανείς τέτοια υπομνήματα - μαρτυρίες, που δείχνουν τόν πόνο των ίδιων των Ἀγιορειτών. Ἀξίζει να παρατεθούν ἐδῶ οί θέσεις που είχε διατυπώσει τó 1977 ó Καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Γρηγορίου π. Γεώργιος:

«Η καθ' ἡμᾶς Ἱερὰ Μονή, ὡς και πάντες οί δυνάμενοι να ἐκφράσουν τήν συνείδησιν του Ἀγίου Ὁρους, φρονεῖ ότι ή διάνοξις ἀρτηριακῶν ὁδῶν πρὸς σύνδεσιν των Ἱερῶν Μονῶν μεταξύ των και με τὰς Καρυάς, ὡς και ή ἐκμίσθωσις ἀγιορειτικῶν γαιῶν εἰς ἐταιρείας ἀποτελεῖ θανάσιμον κίνδυνον διὰ τὸ Ἅγιον Ὅρος. Ἀποτελεῖ νίκηγν του κοσμικοῦ πνεύματος και ἐκ των ἔσω ἁλωσιν του Ἅγίου Ὁρους ὑπὸ του κόσμου. Τό εὐλογημένον και παρθενικόν περιδῶλι τῆς Παναγίας θά μεταβληθῆ εἰς χῶρον τουρισμοῦ, διακινήσεως παντοίων ὄχημάτων, ἐργοταξίων, ἐμπορικῶν συναλλαγῶν, καυσαερίων, θερύθων, κοσμικῶν ἀνεσῶν, ἠλεκτρικῶν ἐγκαταστάσεων και των λοιπῶν ἐπακολούθων του τεχνικοῦ πολιτισμοῦ, ἔνεκα των ὁσίων ή ζωῆ εἰς τόν κόσμον κατήγνησε κόλασις. Τί νόημα δύνανται να ἔχη τότε ή ἀποταγή του κόσμου, ή νοερά προσευχή, ή ἱερὰ ήσυχία και ή θεωρία του Θεοῦ μέσα εἰς ἕνα τοιοῦτον περιδῶλλον»;

Ὁ τεχνικός πολιτισμός ὅμως εἶναι θεριδ ἀκατάβλητο. Τό πάλαγμα μαζί του θάταν ἀσφαλῶς δονκιχωτικό, αν ή μη ἀνάληψή του δεν σήμαινε και ἐγκατάλειψη πνευματικῶν φυλακίων, οὐσιαστικά ἐθνικῶν ὀπισθοφυλακῶν.

ΠΡΟΣΗΛΥΤΙΣΜΟΣ : Η «ΑΓΝΗ ΛΑΤΡΕΙΑ» ΤΩΝ ΧΙΛΙΑΣΤΩΝ

Συνέχει από τή σελ. 231

πρέπει να άσκη τις ευαγγελικές ἀρετές και να αγιάξει τόν έαυτό του κατά τó πρότυπο του Χριστού. Ὅμως ή ἀμερικανική εταιρία «Σκοπιά» δεν εξυπηρετεῖται μ' αὐτή τή βασική θέση τῆς αγίας Γραφῆς. Ἄν οί ὀπαδοί της ἀφοσιωθοῦν στο έργο του προσωπικοῦ τους αγιασμοῦ, ἀποβλέποντες στη χάρι του Θεοῦ, τότε πως μπορούν να τρέχουν στα σπίατα των ἀνθρώπων να εξυπηρετοῦν τὰ «συμφέροντα τῆς εταιρίας»; Για να ἐπιτευχθῆ αὐτό ἐπρεπε πρώτα να «πεισθοῦν» πως τὰ «συμφέροντα τῆς εταιρίας» ταυτίζονται με τήν «ἀγνή λατρεία» και συνεπῶς με τήν προσωπική «σωτηρία» του καθενός απ' αὐτούς!

Αὐτό εἶναι διαφορετικό ευαγγέλιο, «ἄλλο ευαγγέλιο», ἀλλά βασικά δεν πρόκειται για ευαγγέλιο: μόνο που «υπάρχουσι τινες οί ὁποιοί: σᾶς ταράττους: και θέλουσι να μετατρέψουσι τó ευαγγέλιον του Χριστοῦ» με αποτέλεσμα να ἀναθεματίζωνται (Γαλ. α' 6 - 8). Για τó θέμα αὐτό δημοσιεύθηκε τó μικρό βιβλιαράκι μας με

τίτλο «Τό ἄλλο ευαγγέλιο του Μπρουκλιν» (Ἰδεολογικοί Διάλογοι 2, τεῦχος Α, Ἀθήνα: 1980) και δεν χρειάζεται να ἐπιμείνουμε ἐδῶ.

Γενικά ἀναφέρουμε πως ή χιλιαστική ὀργάνωσι κηρύττει στους «ὄχλους» των ὀπαδῶν της πως δεν πρέπει να ἀναζητοῦν τή σωτηρία σάν δωρεά του αγίου Πνεύματος πρὸς τους ἀνθρώπους που ἐπιμισθούνται δλοκληρωτικά τόν έαυτό τους στο έλεος του Θεοῦ, ἀλλά στην δλόφυχη ὑπηρεσία για τήν πραγματοποίησι των σκοπῶν τῆς ὀργανώσεως που δεν εἶναι: ἀπλῶς οικονομικοί, ἀλλά και πολιτικοί: «ή ἐπικράτησι τῆς ἐγκαθιδρυμένης βασιλείας που ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ τó Μπρουκλιν σε παγκόσμια κλίματα» ή ὅπως χαρακτηριστικά ἀναφέρει: ή εταιρία: τó θέμα τῆς παγκοσμίου κυριαρχίας!

Έτσι ή ευαγγελική ἀρετή τῆς ἀγάπης ἐξαντλεῖται για τους χιλιαστές στη διάθεσι των ἐντύπων τῆς εταιρίας και στον προσηλυτισμό, με αποτέλεσμα να παροδηγοῦνται ἑκατομύρια ἀνθρωποι και να ἐκπίπτουν ἀπὸ τή χάρι του Θεοῦ (Γαλ. ε' 4 - 6).

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

Ἀνακεφαλαιώνοντας τὰ ἀνωτέρω, συνοψίζουμε:

Ὁ πολυχρονισμὸς τῶν λειτουργῶν ἀπὸ τὸν λαὸ ἐντάσσεται στὸν διάλογο ἱερέως καὶ λαοῦ, ποὺ ἐγίνετο μετὰ τὴν ἀπόλυσι τῆς ἁγίας λειτουργίας καὶ ἀποτελεῖ φιλόφρονα ἀπάντησι τοῦ λαοῦ σὲ ἀνάλογες εὐχὲς τοῦ ἱερέως πρὸς αὐτόν. Οἱ μαρτυρίες γιὰ τὸν διάλογο αὐτὸν ἀρχίζουσι ἀπὸ τὸν ΙΓ' αἰῶνα. Ἰσως ὁμως ἡ φράσις «Τὸν εὐλογοῦντα καὶ ἀγιάζοντα ἡμᾶς...» εἶναι παλαιότερα, ἔστω καὶ ἂν σιωπᾷ ἢ χειρόγραφος παράδοσις. Αὐτὸ μπορούμε νὰ τὸ ὑποπτευθοῦμε ἀπὸ τὴν ἐμφανῆ ἐπίδρασι τῆς κοινῆς ἐπισθαμίδωνος εὐχῆς: «Ὁ εὐλογῶν τοὺς εὐλογουμένους σε, Κύριε, καὶ ἀγιάζων... εὐλόγησον... φύλαξον, ἀγιάσον...» // «Τὸν εὐλογῶντα καὶ ἀγιάζοντα ἡμᾶς, Κύριε, φύλαττε...». Εἶναι πιθανὸν νὰ ἐφαλλε ὁ λαὸς τὸν πολυχρονισμὸ αὐτὸν τότε ἀκόμη ποὺ ἡ ἐπισθαμίδωνος εὐχὴ ἦταν ἡ ἀπολυτικὴ εὐχὴ, πρὶν προστεθοῦν οἱ μεταγενέστερες διαδοχικὲς ἀπολυτικὲς εὐλογίαι, ἢ τουλάχιστον σὲ ἐποχὴ ποὺ δὲν εἶχε ἀκόμη λησμονηθῆ ὁ ἀπολυτικὸς ρόλος τῆς ἐπισθαμίδωνος εὐχῆς.

Ἵπολείπεται νὰ ρίξουμε μιὰ ματιὰ στὰ νεώτερα ἔγγραφα γιὰ νὰ παρακολουθήσουμε τίς πρόσφατες ἐξελίξεις. Οἱ παλαιές, ὅπως εἶδαμε, ἐκδόσεις τῶν Εὐχολογίων καὶ τῶν Ἱερατικῶν ἀκολουθοῦν τὰ παλαιότερα χειρόγραφα καὶ δὲν κάνουν λόγο γιὰ τοὺς πολυχρονισμοὺς αὐτοὺς, ποὺ γινόνταν, ἂν γινόνταν, κατὰ συνήθειαν («συνήθως») καὶ κατὰ προφορικὴ παράδοσι. Στις ἐκδόσεις τοῦ «Ἱερατικοῦ» τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας παρατηρεῖται μιὰ τάσις ἀποτυπώσεως τῆς πράξεως αὐτῆς καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς. Ἔτσι στίς ἐκδόσεις τοῦ 1951 καὶ τοῦ 1968 μετὰ τὸ «Δ:» εὐχῶν...» καὶ πρὸ τῆς διανομῆς τοῦ ἀντιδώρου «ὁ ἱερεὺς εὐλογῶν τὸν λαόν, λέγει: Ἡ ἅγια Τριάς διαφυλάξοι πάντας ὑμᾶς». Καὶ ὁ λαὸς ἀντεπεύχεται αὐτῷ, λέγων «Τὸν εὐλογοῦντα καὶ ἀγιάζοντα ἡμᾶς, Κύριε, φύλαττε εἰς πολλὰ ἔτη». Στὴν ἀρχικὴ θέσι τοῦ πολυχρονισμοῦ, δηλαδὴ κατὰ τὴν ἀναχώρησι τοῦ ἱερέως ἀπὸ τὸν ναὸ, μένει ἡ εὐλογία: «Ἀναχωρεῖ οἶκαδε, ἐπευχόμενος καὶ εὐλογῶν τοὺς εὐσεβεῖς καὶ λέγων τό: Διαφυλάξαι: Κύριος ὁ Θεὸς πάντας τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξους χριστιανοὺς, τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει (χώρᾳ ἢ νήσῳ) καὶ ἐνορίᾳ ταύτῃ σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις αὐτῶν». Στὴν ἐκδοσι τοῦ 1962 καὶ στὴν τελευταία ἐκδοσι τοῦ 1977 καὶ ἡ εὐλογία αὐτὴ (τροπο-

ποιημένη στὴν ἐκδοσι τοῦ 1977) μεταφέρεται πρὸ τῆς διανομῆς τοῦ ἀντιδώρου καὶ ἐπισυνάπτεται στὸ «Τὸν εὐλογοῦντα...» ὡς, τρόπον τινά, νέα ἀπάντησις τοῦ ἱερέως σ' αὐτό: «Φυλάξαι: Κύριος ὁ Θεὸς πάντας ὑμᾶς τῇ αὐτοῦ θεῖᾳ χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ πάντοτε, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἄμην». Οἱ προσαρμογὲς αὐτὲς ἀνταποκρίνονται στίς νέες συνθήκας οἱ πιστοί, ὡς γνωστόν, δὲν παραμένουν πιά στὸν ναὸ μετὰ τὴ διανομὴ τοῦ ἀντιδώρου, περριμένοντας, ὅπως πρὶν, νὰ τελειώσῃ καὶ ὁ ἱερεὺς, ἀλλὰ ἀποχωροῦν εὐθὺς μόλις λάβουν τὸ ἀντιδῶρο. Ἐπομένως οἱ εὐλογίαι καὶ οἱ πολυχρονισμοὶ θὰ ἦταν ἄκαιροι ἂν ἔμεναν γιὰ τὸ τέλος.

397. Στὴν εὐχὴ τῆς κεφαλοκλισίας τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ «Κλίνον, Κύριε, τὸ οὖσ σου...» ὑπάρχει ἡ φράσις «διὰ τῆς κλίσεως τοῦ ἑαυτῶν αὐχένος σημαίνοντας τὸ τῆς δουλείας πρόσχημα». Μερικοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ λέξις «πρόσχημα» εἶναι λάθος καὶ τὸ ὀρθὸν εἶναι: «σχῆμα». Τί πρέπει νὰ λέγωμεν; (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. Τ. Ν.).

Καὶ ἄλλοτε γράψαμε ὅτι ἡ διόρθωσις τῶν λειτουργικῶν μας καιμένων δὲν πρέπει νὰ γίνεται αὐθαίρετως, μερικὰ μας προσωπικὰ κριτήρια, ἀλλὰ ἐπὶ τῇ δάσει τῶν δεδομένων τῆς λειτουργικῆς μας παραδόσεως, δηλαδὴ κατόπιν ἐπισταμένης μελέτης τῶν χειρογράφων καὶ τῶν ἄλλων πηγῶν. Καὶ ὁ γράφων ἄκουσε, ἀπὸ ραδιοφώνου μάλιστα, νὰ ἀπαγγέλλεται ἡ εὐχὴ αὐτὴ καὶ ἀντὶ «πρόσχημα» νὰ λέγεται «σχῆμα».

Εἶναι προφανῶς μιὰ διόρθωσις, ποὺ ὀφείλεται καθαρὰ σὲ λόγους εὐλαθείας. Ἡ λέξις «πρόσχημα», κατὰ τὰ λεξικά, ἔχει τὴν ἴδια ἔννοια ποὺ ἔχει καὶ ἡ λέξις «σχῆμα», δηλαδὴ «ὄψις, θέα, κατάστασις», ἀλλὰ ἔχει καὶ τὴν ἔννοια τοῦ «προκαλύμματος», τῆς «ὑποκρίσεως, προσποιήσεως, ψευδοῦς προφάσεως». Μὲ τὴ δευτέρα αὐτὴ σημασία συνήθως χρησιμοποιεῖται στὴ νέα μας γλῶσσα. Ἐκαίνοσ ποὺ σκέφθηκε τὴ διόρθωσι αὐτὴ θὰ θέλησε νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐνδεχομένη παρερμηνεῖα καὶ νὰ δηλώσῃ, χρησιμοποιώντας τὴ λέξι «σχῆμα», τὴν ἀνυπόκριτο καὶ ἀπροσποίητο δουλεία μας στὸ Θεό. Κανεὶς δὲν ἀμφιβάλλει γ' αὐτὴν, ὅπως οὔτε καὶ γιὰ τὴν καλὴ καὶ εὐλαθεὴ πρόθεσι τοῦ διορθωτοῦ. Ἡ ἀντίρρησις ὀρίζεται στοὺς

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 220 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 τεύχους.

Ο ΙΕΡΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ ΚΑΙ Η ΠΑΙΔΕΙΑ*

Τοῦ κ. ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Γ'

Σ' αὐτὸν τὸν πολύπλευρο ἀγώνα, μὲ τὸν ὁποῖο ἐπιδίωκε «τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἐνότητά» τους (pax et unitas), ὁ Αὐγουστίνος κατήγαγε σπουδαίες νίκες, μὲ τὶς ἐπισκοπικὲς του ἐνέργειες, συζητώντας δημόσια μὲ τοὺς ἀντιπάλους του καὶ πρὸ παντὸς χάρις στὴ συντριπτικὴ δύναμη πολλῶν ἀπὸ τὶς συγγραφές του. Συγκεκριμένα, κατὰ τοῦ Μανιχαϊσμοῦ ἀγωνίσθηκε ἀπὸ τὸ 395, κατὰ τοῦ Δονατισμοῦ ἀπὸ τὸ 400 καὶ κατὰ τοῦ Πελαγיאτισμοῦ ἀπὸ τὸ 412.

Ἀπεβίωσε, σὲ ἡλικία 76 ἐτῶν, τὸ 430, κατὰ τὸν τρίτο μῆνα τῆς πολιουρίας τοῦ Ἰππώνα ἀπὸ τοὺς Βανδάλους.

Ἡ ὀγκώδης καὶ θαυμάσια ποιότητος συγγραφικὴ παραγωγὴ τοῦ Αὐγουστίνου ὀφείλεται, κατὰ τὸ μέγιστο μέρος, στὸ χρονικὸ διάστημα ἀπὸ τὴν ἐπιστροφή του στὴν Ἀφρική. Βασικὴ ἔκδοσις τῶν συγγραμμάτων του εἶναι ἐκεῖνη ποὺ πραγματοποιήσαν οἱ Βενεδικτῖνοι στὸ Παρίσι, ἀπὸ τὸ 1679 ὄς τὸ 1700. Ἀκολούθησαν ἀρκετὲς ἄλλες, ὁλοένα πιὸ ἐπεξεργασμένες κριτικῶς.

Ἀπὸ τὰ ἐπὶ μέρους ἔργα του, μερικὰ εἶναι ἀξιωμακρινή, ἀκόμα καὶ ὅταν γίνεται λόγος γ' αὐτὸν χωρὶς τὶς ἀπαιτήσεις ποὺ ἰσχύουν στὶς Πατρολογίες.

Ἀπὸ τὰ ἐπιθετικὰ κατὰ διαφόρων θεωριῶν, ἀναφέρουμε: α) *Contra academicos* (Κατὰ τῶν Ἀκαδημαϊκῶν). Πρόκειται γιὰ τοὺς στοχαστὲς τῆς Νέας Ἀκαδημίας. Ἡ θεωρία τους ἀντικρούεται μὲ βάση τὴν πεποιθῆση ὅτι εἴμαστε πλασμένοι ἔχοντας σύμφυτη τὴν ἰκανότητα νὰ γνωρίσουμε τὴν ἀλήθεια.

Κατὰ τῶν ἴδιων στοχαστῶν, στρέφονται καὶ τὰ ἔργα: β) *De beata vita* (Γιὰ τὴ μακάριον ζωὴ), ποὺ τὴν ἀποκτᾶ κανεὶς κατέχοντας τὴν ἀληθινὴ γνῶση. γ) *De ordine* (Γιὰ τὴν τάξη). Ἀναπτύσσεται τὸ θέμα τῆς τάξης ποὺ ὀρίσθηκε ἀπὸ τὸ Θεὸ στὴν κτίση καὶ τοῦ κακοῦ ποὺ ἀντιμάχεται αὐτὴ τὴν τάξη στὸ φυσικὸ καὶ τὸ ἠθικὸ πεδίο. δ) *Soliloquia* (Μονόλογοι). Διαλαμβάνουν ἐμβάθυνση στὶς ἐννοιες τῆς θείας γνώσης καὶ τῆς αὐτογνωσίας. ε) *De immortalitate animae* (Γιὰ τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς). Στήριζεται αὐτὸ τὸ χριστιανικὸ δόγμα μὲ ἀφετηρία τῆς σχετικῆς ἐπιχειρηματολογίας τὸ ὅτι ἡ ψυχὴ δημιουργήθηκε ἀπὸ τὸ Θεὸ γιὰ νὰ φθάσει στὴ μακαριότητά της.

Καὶ τὰ πέντε αὐτὰ ἔργα εἶναι διαλογικὰ καὶ γράφηκαν στὴν ἔπαυλη τοῦ Cassiciacum.

De moribus Ecclesiae Catholicae et de moribus Manichaeorum (Γιὰ τὰ ἦθη τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰ ἦθη τῶν Μανιχαίων). Ἀγυπαρτάσσεται ἡ ὀρθόδοξη καθαρὴ ἠθικὴ στὴ βρωμερὴ καὶ ἀνόητη ἠθικὴ τῶν Μανιχαίων.

Acta contra Fortunatum Manichaeum (Πρακτικὰ κατὰ Φορτουνάτου τοῦ Μανιχαίου).

Contra Epistolam quam dicunt fundamenti (Κατὰ τῆς ἐπιστολῆς ποὺ τὴ λένε θεμελιώδη).

Contra Faustum Manichaeum libri 33 (Κατὰ Φαύστου τοῦ Μανιχαίου βιβλία 33). Περιέχεται ἡ συζήτηση τοῦ Αὐγουστίνου μ' αὐτὸν τὸ Μανιχαῖο θεωρητικὸ. Εἶναι ἔργο πολὺτιμο καὶ γιὰ τὰ σχετικὰ μὲ τὸ Μανιχαϊσμὸ στοιχεῖα ποὺ μᾶς δίνει καὶ γιὰ ἐκεῖνα τῆς διδασκαλίας θεολογίας τοῦ Αὐγουστίνου. Τὰ 70 - 90 γράφηκαν κατὰ σειρά στὰ ἔτη 392, 397, 397 - 398. Τὸ 60 συντάχθηκε πρὶν ἀπὸ τὴν ἐπιστροφή στὴν Ἀφρική.

Ἐπίθεσις κατὰ τῶν Μανιχαίων περιλαμβάνουν καὶ ἄλλα ἔργα, ποὺ εἶναι μᾶλλον ἀμυντικῶς (ἀπολογητικῶς) χαρακτήρα. Ἀνάμεσά τους, ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν παιδεία παρουσιάζει τὸ *De libero arbitrio* (Γιὰ τὴν ἐλεύθερη βούληση), ποὺ γράφηκε τὸ ἔτος 395.

Ἄλλα ἔργα πολεμικῆς εἶναι τὸ *De baptismo* (Γιὰ τὸ βάπτισμα), τὸ *Breviculus collationis cum Donatistis* (Σύντομη παράθεσις γιὰ τὴ συζήτηση μὲ τοὺς Δονατιστὲς), ποὺ γράφηκαν τὸ πρῶτο τὸ 401 καὶ τὸ ἄλλο τὸ 411, μὲ ἀντικείμενο τοὺς σχισματικούς αὐτοὺς.

Κύρια ἔργα, ἀνάμεσα σ' ἐκεῖνα ποὺ ἀντιμάχονται τὸν Πελαγיאισμό, εἶναι τὸ *De spiritu et littera* (Γιὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα), γραμμὸν τὸ 412 καὶ τὰ 6 βιβλία *Contra Julianum* (Κατὰ Ἰουλιανῶν), ποὺ γράφηκαν τὸ 421. Ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ στρέφονται κατὰ τοῦ Ἡμιπελαγיאτισμοῦ, ἀναφέρουμε τὸ *De gratia et libero arbitrio* (Γιὰ τὴ χάρις καὶ τὴν ἐλεύθερη βούληση), ποὺ χρονολογεῖται τὸ 420 καὶ τὸ *De praedestinatione sanctorum* (Γιὰ τὸν προορισμὸ τῶν ἁγίων), (428). Ἀπὸ τὰ κατὰ τῶν Ἀρειανῶν, τὸ *Contra Maximinum haereticum* (Κατὰ τοῦ αἰρετικῶς Μαξιμίνου), ποὺ γράφηκε τὸ 428.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 215 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 τεύχους.

Ἀπὸ ὅσα ἔχουν φιλοσοφικὸ περιεχόμενον, πού στὸν κύκλον τοὺς ἀνήκουν καὶ οἱ σημειωμένοι παραπάνω πέντε Διάλογοι κατὰ τῶν Ἀκαδημαϊκῶν: De Musica libri 6. (Γιὰ τὴ μουσικὴ βιβλία 6), (389), ὅπου διδάσκεται ὅτι ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ποίησις δὲν ἔχουν αὐτοαξία, ἀλλὰ συντείνουν στὴν ἁρμονικὴ ἀνύψωσις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ Θεό, τὴ μὴν, ἔναντί τοὺς ἀνάλογη, αὐτοαξία.

De magistro (Γιὰ τὸ διδάσκαλον), (389). Ἀναπτύσσει τὴ θεατικὴ ἀλήθεια ὅτι, στὴν πραγματικότητά, κανεὶς ἄνθρωπος δὲν εἶναι διδάσκαλος, δηλαδὴ ἀπ' ἔξω κομιστὴς τῆς ἀληθινῆς γνώσεως στὸν πλησίον του. Τὸ ἔργον, ὅπου πιθίξουν ἐξαιρέσεις σὲ πρωτοτυπία ἔννοιαι, εἶναι: σὲ διαλογικὴ μορφή. Συνομιλητὴς τοῦ συγγραφέα, ὁ γιὸς τοῦ Ἀδεοδάτου. Γράφει γι' αὐτὸν ἀλλοῦ: Ἦταν παιδί πού πᾶνον τοῦ ὁ Κύριος εἶχε σπαταλήσει τὰ ἐλέη του. Μόλις 15 χρόνων, ζεπερνούσε σὲ ἀγγίλινα ἄνδρες σοδαροὺς καὶ σοφοὺς. Στὸ βιβλίον «Γιὰ τὸ διδάσκαλον», συνομιλεῖ μὲ τὸν πατέρα του. Ὅλας οἱ σκέψεις πού προέρχονται ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ Ἀδεοδάτου, δὲν εἶναι τοῦ συγγραφέα. Ἀνήκουν σ' αὐτὸν τὸ θαυμαστὸ ἔφηθον (ἦταν τότε 16 χρόνων). Ἡ μεγαλοφυΐα του ἔσπερνε μέσα στὸ γεννήτορά του ἓνα εἶδος ἱεροῦ τρόμου. Ἦταν ἓνα ἔμψυχο ἀριστοῦργημα τοῦ Κτίστη.

Ὁ Αὐγουστίνος, ὅπως ὅλοι οἱ Πατέρες τῆς χριστιανωσύνης, ἀσχολήθηκε πολὺ μὲ τὴν ἐρμηνεία τῆς Βίβλου, πηγὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πίστεως. Τὸ τόσο ρηξικέλευθο ὅμως πνεῦμα του δὲν ἀπέδωσε ἐδῶ οὔτε πολλοὺς, οὔτε πάντα πολύχρμους καρπούς. Αἰτία, ὅτι ἔλειπε στὸν Αὐγουστίνον ἡ γνώσις τῆς ἐβραϊκῆς, καθὼς καὶ ἡ ἀνεσις νὰ μελετᾷ καίμενα γραμμῆνα στὴν ἑλληνικὴ, πού τὴν ἤξερε μᾶλλον ἐπιδημικῶς.

Ὅστος, ὅλα τὰ ἐρμηνευτικὰ ἔργα του, πού ἔφθασαν ὡς τίς μέρες μας, εἶναι ἀξιωματικῶς. Πρόκειται γιὰ τὰ: De Genesi ad litteram libri 12 (Γιὰ τὴ Γένεσι κατὰ γράμμα βιβλία 12), πού γράφηκε μεταξὺ 401 καὶ 415. Περιέχει, στίχον πρὸς στίχον, ἐρμηνεία τῶν πρώτων κεφαλαίων τῆς Γένεσις (πρώτον βιβλίον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης), ὡς τὴν ἔξωσις τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Ἐβας ἀπὸ τὸν παράδεισον.

De consensu Evangelistarum libri 4 (Γιὰ τὴ συμφωνία τῶν Εὐαγγελιστῶν βιβλία 4), (400). Παραθέτει ἀπὸ πρώτη ὄψη ἀντιχρούμενα εὐαγγελικὰ χωρία καὶ αἶρει τίς διαφορὰς τοὺς.

Tractatus 124 in Ioannis Evangelium (Πραγματεῖαι 124 στὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννη). Κηρυκτικῆς μορφῆς ἐρμηνεία.

Tractatus 10 in Epistolam Ioannis (Πραγματεῖαι 10 στὴν Ἐπιστολὴν τοῦ Ἰωάννη). Πρόκειται γιὰ τὴν πρώτην Ἐπιστολὴν ἀπὸ τίς τρεῖς πού περιέχονται στὴν Καινὴ Διαθήκη, μὲ ἀποστολεὰ τὸν ἐπιστῆθον μαθητὴν τοῦ Ἰησοῦ. Τὸ ἔργον χρονολογεῖται στὸ 416 περίπου.

Enarrationes in Psalmos (Ἐξηγήσεις στοὺς Ψαλμοὺς), συγγραφή πού χαρακτηρίζεται: σὴν ἔξοχα ἐποικοδομητικὴ γιὰ τοὺς πιστοὺς.

Ἀπὸ τὰ δογματικὰ, σημειώνουμε:

De Trinitate Libri 15 (Γιὰ τὴν Τριάδα βιβλία 15), γραμμῆνον τὸ 423 - 424. Ἀδυσσαλέας ὄντως ἐμβάθυνσις θεολογικὸ μελέτημα.

De Civitate Dei Libri 22 (Γιὰ τὴν Πολιτεία τοῦ Θεοῦ βιβλία 22). Γράφηκε ἀνάμεσα στὸ 413 καὶ τὸ 427. Δογματικοαπολογητικὸ τὸ περιεχόμενον του. Τὰ πρώτα βιβλία στρέφονται: κατὰ τῶν εἰδωλολατρῶν, πού κατηγοροῦσαν τὸ χριστιανισμὸν σὴν παράγοντα παρακμῆς τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Τὰ ὑπόλοιπα ἀποτελοῦν συστηματικὴ ἔκθεσις τῆς ὕψης καὶ τοῦ προσορισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, κάτω ἀπὸ τὸ πρίσμα τῆς θεολογίας τῆς ἱστορίας. Τὸ ἔργον αὐτό, μᾶζι μὲ τὸ Confessiones (Ἐξομολογήσεις), εἶναι τὸ γνωστότερον μεταξὺ ὄλων τῶν προϊόντων τῆς γραφίδος τοῦ Αὐγουστίνου. Καὶ τὰ δυὸ μεταφράσθηκαν ἑλληνικῶς (στὴν καθαρῆουσα) ἀπὸ τὸν Ἀνδρέα Δαλεξίον.

Ἀπὸ τὰ ἠθικὰ, ἰδιαίτερα παιδαγωγικὸ ἐνδιαφέρον παρουσιάζει τὸ:

Contra Mendacium (Κατὰ τοῦ ψεύδους), (420).

Τὸ ἴδιον ἐνδιαφέρον ἔχουν καὶ πολλὰ ἀπὸ τὰ διασωσμένα κηρύγματα τοῦ Αὐγουστίνου. Τὸ σύνολον αὐτῶν τῶν λόγων του ἀπὸ τὸν ἄμεινον ὑπερβαίνει τοὺς 500.

Εἰδικὰ, ἀναποκρίνονται στὴν φιλοσοφίαν τῆς ἀγωγῆς, συγκεκριμένα στὸν κατηχητικὸν τομέα, τὰ:

De Doctrina Christiana (Γιὰ τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν), χρονολογούμενον στὸ διάστημα 397 - 426.

De Catechizandis Rudibus (Γιὰ τὴν κατήχησιν τῶν ἀρχαρίων), (400). Καὶ τὰ δυὸ ἐκθέτουν τοὺς κανόνες τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς κατήχησις.

Ἄλλη μεγάλη καὶ ξακουστὴ συγγραφή τοῦ Αὐγουστίνου εἶναι οἱ μνημονευμέναις ἤδη Ἐξομολογήσεις (397 - 398). Σ' αὐτὰς τίς συγκλονιστικῆς εὐλικρίνειας καὶ συνάμα θαύτατης θεολογικῆς οὐσίας σελίδες, ἐκθέτει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅλος μετάνοια καὶ εὐγνωμοσύνη, τὸν ἀμικρτωλὸν βίον του καὶ τὴν ὀφειλόμενὴν στὴν θείαν χάριν, κατὰ κύριον λόγον, εἴσοδόν του στὴν σωτηρίαν, καταλήγει δὲ μὲ σχόλια στὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς Γένεσις.

Οἱ Ἐξομολογήσεις ἔχουν ἀνέκαθεν εὐρεία διάδοσις. Εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ πολυδιαβασμένα βιβλία στὸν κόσμον. Ἡ ἔλξη πού ἀσκοῦν, ὀφείλεται στὸ δυνατό λογοτεχνικὸ ὕφος καὶ στὴν περιέργεια πού κεντρίζει ἡ αὐτοβιογραφία. Ἐντυφώνοντας ὅμως κανεὶς σ' αὐτὰς τίς ὁρατὰς στὴν ἐπιδημίδα καὶ περιπαθεῖς σελίδες, ἀνακαλύπτει καὶ ἓνα ἄλλο θέλημα, τὴν διεισδυτικὴν σκέψιν.

Τέλος, ἀξιοσημείωτες εἶναι καὶ οἱ 217 Ἐπιστολῆς του. Οἱ πιὸ πολλὰς εἶναι παραινετικῆς, μερικῆς δὲ ἔχουν τὴν ἔκτασις μικρῶν πραγματειῶν. Ἀπὸ τὰ δυζαντινὰ χρόνια, τὸ ἔργον του ἀρχισε νὰ γνωρίζεται μεταφράσεις στὰ ἑλληνικὰ. Ἀρχαιότερος ἀποδότης του στὴν γλῶσσαν

μας θεωρείται: ο Μάξιμος Πλανούδης († γύρω στο 1310). Άλλοι, σιμά χρονικά, που μετέφρασαν κείμενά του, είναι: Ὁ Δημήτριος Κυδώνης (1324 - 1397) 8) και ὁ Πρόχορος Κυδώνης (1330 - 1368/9). Ἀργότερα ὁ Νεόφυτος Ροδινός († 1669), ὁ Εὐγένιος Βούλγαρης († 1806), ὁ Δ. Γ. Μενάγιας (τὸ 1864), ὁ Νεκτάριος Κεφαλᾶς (τὸ 1910) και ὁ Α. Δαλέζιος κατὰ τὸ α' μισὸ τοῦ αἰώνα μας.

Ποιά εἶναι γενικὰ ἡ πνευματικὴ προσφορὰ τοῦ Αὐγουστίνου; Ἡ διάνοιά του ἦταν πολὺ μεγάλη και ἀνάλογη ἡ ποιότητα τῆς ψυχῆς του. Στὴν ἱστορία τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πνεύματος, κατέχει μὴν ἀπὸ τίς κορυφαῖες θέσεις, ὅπως τοῦ τὸ ἀναγνωρίζει ὁ Παν. Κανελλόπουλος. Στὴν προσφορὰ του λοιπόν, ἀπειροσύνθετη πανθαυσία νοημάτων και διωμάτων, ἀνακαλύπτει κανεὶς και τὸν ἀπρόσπυτο στοχασμὸ και τὴν πέρα ἀπὸ τὰ συνηθισμένα ὄρια εὐαισθησία.

Κατὰ τὸν Altaner,⁹ συνδυάζει: «τὴν πνευματικὴ εὐρύτητα τοῦ Ὁριγένη, τὴ διαλεκτικὴ δξύτητα τοῦ Ἀριστοτέλη, τὴν ἰδεαλιστικὴ ὁρμὴ τοῦ Πλάτωνα, τὸ πρακτικὸ πνεῦμα τῶν Λατίνων και τὴν πνευματικὴ εὐκίνησία τῶν Ἑλλήνων». Ὁ λογισμὸς του ὅμως εἶναι πάντα διοικητικὸς, ὑπαρξιακός. Διέρχεται ἀπὸ τὴν καρδιά. Σ' αὐτὸ δέ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀξία του καθεαυτὴν, ἔγκειται ἀναμφίβολα ἡ ἀμάραντη ὁμορφιά του.

Ἡ θεολογία τοῦ Αὐγουστίνου δὲν εἶναι ἐκτεθειμένη, κατὰ κύρια τμήματα, σὲ ἐνόητες συγγραφῶν χωριζόμενες μὲ σαφήνεια μεταξὺ τους. Συγκομίζεται ἀπὸ διαφορὰς ἐπὶ μέρους —κάποτε και ἀπὸ ἀπλὲς νύξεις— περιοχὰς τοῦ γραπτοῦ λόγου του. Δὲν εἶναι σοδαρὰ ἀτελής σὲ ἐμβαδόν, γιατί καλύπτει τὸ σύνολο τῶν μεγάλων διαφερόντων τῆς χριστιανικῆς πίστεως και προβληματικῆς.

Ἀκριθὸς ὅμως τὸ ὅτι ὁ Αὐγουστίνος δὲν ἄφησε καμμιά σπουδαία ὄψη τῶν ἀντικειμένων τῆς θεολογίας, σὸτὸ σύνολό τους, χωρὶς ν' ἀνταποκριθεῖ σ' αὐτή, ἡ πρωτοτυπία του και ἡ συμβολὴ του δὲν εἶναι παντοῦ πράγματι ἀξιόλογες. Ἐκτὸς τῆς διδλικῆς ἐρμηνείας, ὅπου τὸν ἐμπόδιζε ἡ γλωσσικὴ ἄγνοια, πὺ πολλὰ ἐπαναλαμβάνει παρὰ ὅρισκε και στὴν ἐκκλησιολογία. Σὰν θεολόγος τῆς ἱστορίας και σὰν φιλοσοφικὸς νοῦς, ἀραδιάζει ἐκθαμβωτικὴ ἐπιχειρηματολογία και ἀνοίγει ἐντυπωσιακοὺς ὀρίζοντες (Πολιτεία τοῦ Θεοῦ). Παραμένει: ὡστόσο συστηματικοίς, ἐξηγητής. Ἔτσι, θὰ ἔπρεπε νὰ δλέπουμε σὰν ἀχρηστὴ τὴν παράθεση τῶν ιδεῶν του σὲ ἀπαρτισμένη σύνθεση, πὺ συνηθίζεται στὰ πατρολογικὰ ἐγχειρίδια ἡ τίς γενικὲς ἐγκυκλοπαίδετες. Αὐτὴ ἡ εἰκόνα τῆς αὐγουστίνειας κοσμοθεωρίας δὲν ἀντιστοιχεῖ ἐξ ὀλοκλήρου σὲ ὅ,τι ἀνήκει ἀποκλειστικὰ ἡ πρώτιστα σ' ἐκείνη τὴν κοσμοθεωρία.

Γιὰ ν' ἀποτιμηθεῖ ἡ καινοτομία και ἡ πραγματικὴ στάση τοῦ Αὐγουστίνου, δλέποντάς τον σὰν διδάσκαλο

τῆς ἀρχαίας χριστιανωσύνης, εἶναι ἔργο γενικὰ δύσκολο και, σὲ ὀρισμένα σημεῖα, μάταιο. Ὡς πρὸς τὸ τί νομίζει μόνος του, ἡ σύγχυση προέρχεται ἀπὸ τὸ ὅτι ἡ σκέψη του τελεῖ κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τῆς κοσμικῆς φιλοσοφίας και μάλιστα τῆς νεοπλατωνικῆς. Εἶναι μὴ ἐπήρεια ὄχι μόνο πρόδηλη, ἀλλὰ και ὑπολανθάνουσα. Ἐπίσης πρέπει νὰ λάθουμε ὡπ' ὄψη ὅτι συχνὰ θέλγει μὲ τὴ μορφὴ και ὄχι τὴν οὐσία τοῦ λόγου του.

Γιὰ τὴν πραγματικὴ στάση του σὰν διδασκάλου τῶν πιστῶν, ἡ σύγχυση προκαλεῖται ἀπὸ ἓνα γεγονός ἀναμφίβολο. Ὅτι προσφέρει διδασκαλία ὄχι «καθιστικὴ», ἀλλὰ πὺ παλεύει: ἔως ἐσχάτων μὲ τὴν ἀίρεση και τὸν παγανισμὸ. Κατὰ τὴ συμπλοκὴ μαζί τους, ὀρίσκεται: σὲ λαθὲς και ὑπερβολικὰ ἀντίρροπες κινήσεις. Σ' αὐτὸ ὀφείλεται ὅτι ὀρισμένοι δυνατοὶ τόνοι τῆς διδασκαλίας του ὑπερβαίνουν τὰ σαφὴ ὄρια τῆς ὀρθοδοξίας.

Τέλος, πρέπει νὰ σημειωθεῖ ἡ προειδοποίηση πὺ κάνουν ὄλοι οἱ ἐρευνητὲς τοῦ ἔργου του: Ὅτι ἡ σκέψη του ἐξελίσσεται. Ἐνα παράδειγμα: Ὡς τὸ 396, παραδεχόταν ὅτι ὁ ἀνθρωπος φθάνει στὴν πίστη δίχως τὴν θεία χάρη. Ἄρα, δὲν ἐκπροσωποῦνται τὸ πνεῦμα του και ἡ προσφορὰ του στὴ φωταγωγήση τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν ἀπὸ ὄλες ἀδιάκριτα τίς ἐπὶ μέρους ἀποφάνσεις του.

(Συνεχίζεται.)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

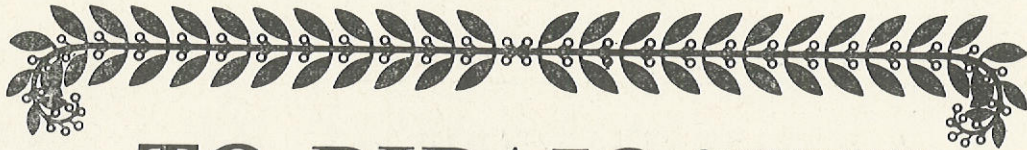
Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελ. 235

τρόπους ἐκδηλώσεως τῆς εὐλαθείας μας και στὰ ὄριά της. Ἰδίως στὴ λειτουργικὴ μας πράξη, πὺ δὲν εἶναι ἔργο δικὸ μας μόνο, ἀλλὰ και τῆς Ἐκκλησίας ὄλης, μέσα στὴν ὀποία ἐντασσόμαστε και ἐμεῖς, ἡ ἀτομικὴ μας εὐλάβεια ὑποτάσσεται και ἀκολουθεῖ τὴν ἐκκλησιαστικὴ μας παράδοσι και ὀριοθετεῖται ἀπὸ αὐτήν. Ἄλλως εἶναι αὐθαίρετη, ἐγωιστικὴ και καταστρεπτικὴ γιὰ τίς λειτουργικὲς μας παραδόσεις και μορφές.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ δὲν ὑπάρχει κανένα περιθώριο γιὰ διόρθωσι. Ὅλα τὰ χειρόγραφα, ἀκόμη και ὄλα τὰ ἐντυπα λειτουργικὰ μας βιβλία, πὺ περιέχουν τὴν εὐχὴ αὐτή, παραδίδουν ἓνα ἀναμφισβήτητως ἀκριθὲς κείμενο χωρὶς καμμιά παραλλαγὴ. Παντοῦ ὑπάρχει: ἡ λέξις «πρόσχημα». Ἡ ἴδια λέξις ὑπάρχει μὲ τὴν ἴδια ἔννοια στὴν εὐχὴ τῆς κεφαλοκλισίας μετὰ τὸ «Πάτερ ἡμῶν» τῆς ἀλεξανδρινῆς λειτουργίας τοῦ ἀγίου Μάρκου: «Σοὶ ἐκλίναμεν τὸν αὐχένα τῶν ψυχῶν και τῶν σωμάτων ἡμῶν, τὸ τῆς δουλείας πρόσχημα σημαίνοντες». Κάθε διόρθωσις, ἀπὸ ὀποιοδῆποτε κίνητρο και ἀν προέρχεται, εἶναι ἀδάσιμη και κατακριτέα.

(Συνεχίζεται.)

9. Patrologie, γ' ἐκδ., 1951, σ. 368.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης
Τιμοθέου

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Κυριακοδρόμιο

Δὲν πρωτοβλέπουμε τὸ παρὸν Κυριακοδρόμιο στὰ χριστιανικά μας Γράμματα. Εἶναι μιὰ ἐπανεκδοση. Μὲ κάποια ἀπλούστευση στὴ γλώσσα καὶ μερικὲς τροποποιήσεις στὸ περιεχόμενο, ὅπως διαβάζει κανεὶς στὸν Πρόλογο.

Πρόκειται γιὰ κείμενα ἀξιοπρόσεκτα ὡς πρὸς τὶς φιλολογικὲς ἀρετὲς πού τὰ στολίζουν καὶ ὡς πρὸς τὴν ὕλη τους καὶ τὶς ἀναφορὲς τῆς στὴν ἐποχὴ μας. Δόκιμος θεράπωντας τοῦ ἄμβωνα ἀπὸ πολὺ παλιά, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Τιμόθεος χειρίζεται τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ ἐπαινετά. Μὲ ἐράση ἀπλότητα, μὲ ζέση αἰσθηματος, μέσα στὸ κλίμα τῆς ὀρθόδοξης Παράδοσης.

Θὰ μπορούσαμε, λοιπὸν, κρίνοντας ἐντελῶς ἀντικειμενικά, νὰ χαρακτηρίσουμε αὐτὸ τὸ πῶμα ὑποδειγματικό. Δηλαδή, χρήσιμο ὄχι μόνον γενικὰ γιὰ τὸ μεγάλο ἀριθμὸ τῶν πιστῶν, ἀλλὰ καὶ εἰδικὰ γιὰ ὄσους κηρύττουν. Γιατὶ τοὺς ὑποδείχνει, μὲ τὴν πειθὴ τῆς ἐπιτυχίας, τοὺς σωστοὺς δρόμους τῆς ἀποστολῆς τους.

Ἰδιαίτερα, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκτιμηθεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ κύρια γνωρίσματα τοῦ βιβλίου: ὁ κοινωνικὸς χαρακτήρας του. Ἄρμوزه σὲ μιὰ συλλογὴ εὐαγγελικῶν κηρυγμάτων. Ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι μήπως ἢ κατ' ἐξοχὴν κοινωνία, στὸ σχῆμα Θεοῦ—ἄνθρωπος, ἄνθρωπος—ἄνθρωπο-

πος; Πῶς λοιπὸν ἡ φωνὴ τῆς νὰ μὴ θίγει ὅ,τι σχετίζεται μ' αὐτὰ τὰ κοινωνικὰ ὄντα;

Β.Μς

Π. Α. Σινόπουλου

Η ΑΝΤΙΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΥΜΝΩΝ

Πολυσήμαντο καὶ γεμάτο ἀγκάθια εἶναι τὸ θέμα τῆς μεταφράσεως τῆς ὀρθόδοξης ἐκκλησιαστικῆς ὑμνογραφίας. Ἱστορικὰ συμβαδίζει μὲ τὴν ἴδια τὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ διαφορῆς δημιουργοῦν προβλήματα, πού κάποτε φθάνουν καὶ σὲ ἔσχατα ὅρια.

Ὅστος ὑπάρχει ἕνας ἀπέραντος πλοῦτος πού δὲν τὸν γεύονται οἱ νεοέλληνες, γιὰτὶ ἀκριβῶς μένει μακριὰ τους λόγῳ τῆς γλώσσας

πού εἶναι γραμμένος. Ὁ συγγραφέας τοῦ δοκιμίου παίρνει τὶς θέσεις του πάνω στὸ ζήτημα καὶ προβάλλει τὰ ἐπιχειρήματά του. Σὲ ἄλλη μάλιστα περίπτωση εἶχε γράψει:

«Τί πρέπει ὅμως νὰ γίνῃ; Εἶναι σωστὸ αὐτὴ ἡ ἀξέπεραστη ποίηση τῶν Βυζαντινῶν μας νὰ μένη μακριὰ ἀπὸ τὴ σύγχρονη λογοτεχνία μας, ἀμετάφραστη; Καὶ μάλιστα τὴ στιγμὴ πού πολλοὶ ἀρχαῖοι μας, ἔχουν σήμερα περισσότερες ἀπὸ μιὰ μεταφράσεις στὴ σύγχρονη γλώσσα μας; Ἄς ἐλπίσουμε λοιπὸν ὅτι κάποτε θὰ γίνῃ ἡ ἀρχή».

Ὁ κ. Σινόπουλος, μεταφραστὴς ὁ ἴδιος, στὸ μελέτημά του—εἰσήγηση—ἀφοῦ ἐξετάζει σὲ βάθος τὰ αἰτία πού ὀδήγησαν στὴν παράδοση νὰ μὴ μεταφράζονται οἱ ἐκκλησιαστικοὶ μας ὕμνοι, προτείνει στὴ συνέχεια ὠρισμένα μέσα γιὰ μιὰ σωστὴ μετάφραση.

Ὁ σ. ἀσχολεῖται ἀπὸ τὸ 1966 συστηματικὰ μὲ τὸ πρόβλημα αὐτὸ καὶ στὸ τέλος τῆς μελέτης του παραθέτει πλούσια βιβλιογραφία.

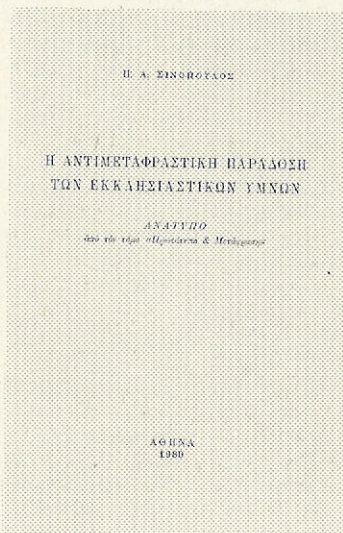
Δημ. Φερούσης

Ἀρχιμ. Δανιὴλ Ἀεράκη

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ

ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ

Πρόκειται γιὰ μιὰ προσπάθεια παρουσιάσεως ζωντανοῦ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Περιέχει 57 ὀμιλίες - κηρύγματα σ' ὅλες τὶς Εὐαγγελικὲς περικοπές. Ὁ ἄμβωνας ἔχει καὶ στίς μέρες μας τὸ λόγο του. Καὶ βρῖσκει τρόπους ἐπαφῆς μὲ τὸ σύγχρονο ἄνθρωπο.

Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ Ν.Ι.Ε.Ε.

Όμοφωνη ήταν η απόφαση της Ίερως Συνόδου της Ίεραρχίας, για τη συνέχιση λειτουργίας του Νοσηλευτικού Ίδρύματος της Εκκλησίας της Ελλάδος (Ν.Ι.Ε.Ε.).

Όπως είναι γνωστό, το Ίδρυμα αντιμετώπιζε διάφορα προβλήματα, κυρίως οικονομικά, και παρουσιάζει έλλειμα άρκετων εκατομμυρίων κατ' έτος. Για το λόγο αυτό στα θέματα που άπασχόλησαν τη Συνέλευση της Ίεραρχίας (1-9 Οκτωβρίου) περιλαμβανονταν και η εξέταση της έν γένει καταστάσεως στην οποία βρίσκεται το Ίδρυμα καθώς και η ανάζητηση λύσεων.

Στη συνεδρία της 8ης Οκτωβρίου έγιναν δύο Εισηγήσεις στην Ίεραρχία: Τών Σεβ. Μητροπολιτών Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνού και Λαρίσης και Πλαταμώνος κ. Σεραφείμ. Ακολούθησε μακρά συζήτηση πάνω στις διάφορες πτυχές του θέματος, κυρίως των οικονομικών, και άποφασίσθηκε όμόφωνα η συνέχιση λειτουργίας του Ν.Ι.Ε.Ε. Για την διαρκή, μάλιστα, παρακολούθηση των θεμάτων και την υποβοήθηση της άρτιότερης λειτουργίας του, ώρίσθη τετραμελής Συνοδική Έπιτροπή από τους Σεβ. Μητροπολίτες Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνό, Αιτωλίας και Άκαρνανίας κ. Θεόκλητο, Νικαίας κ. Γεώργιο και Φλωρίνης κ. Αύγουστινο.

ΒΡΑΒΕΙΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Όπως ανακοίνωσε ο Πρόεδρος της Τάξεως Ήθικών και Πολιτικών Έπιστημών της Ακαδημίας Αθηνών κ. Κωνσταντίνος Γ. Μπόνης, έγινε όμόφωνα άποδεκτή η εισηγήση του κ. Π. Κανελλοπούλου και άποφασίσθηκε να προταθή στην Όλομέλεια της Ακαδημίας, για την προκήρυξη βραβείου, κατά την πανηγυρική Συνεδρία του Δεκεμβρίου έ.ε., ως έξης:

«Βραβείον Ακαδημίας Αθηνών, εκ δρχ. 300.000, διά την συγγραφην μελέτης με θέμα: «Η προσφορά της Εκκλησίας της Ελλάδος εις τους άγώνας του Έθνους από της Έθνεγερσίας του 1821 μέχρι σήμερα».

Προθεσμία υποβολής των μελετών, σε 5 δακτυλογραφημένα αντίτυπα, άνώνυμα, με κάποιο ρητό σαν ένδειξη, όρίζεται η 30η Απριλίου 1983, ενώ η άπονομή του βραβείου θα γίνει τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Προσφωνώντας την αντιπροσωπεία του Αγίου Όρους που πρόσφατα επισκέφθηκε την Κωνσταντι-

νούπολη, ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Δημήτριος άναφέρθηκε στο ιδεώδες του μοναχικού βίου, τη σημασία του Όρθόδοξου μοναχισμού και την άγιορειτική παράδοση.

Τονίζοντας ότι η Κωνσταντινούπολη είναι «υπό πολλαπλάς έννοιας, γενέτειρα της μοναστικής πολιτείας του Αθω», έκανε λόγο, με θλίψη, και «διά τα κατά παρέκδοσιν του κανόνος τούτου σημειούμενα σποραδικά εν τω ιερῷ τόπῳ φαινόμενα άντιμοναχικών, άντιπνευματικών, υπό του πειράζοντος δέ τον Θεόν και την Εκκλησίαν κινουμένων ένδηλώσεων». Συνέστησε άκόμη να μη ξεχνούν ποτέ το μοναχικό τους όρκο.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Β. ΗΠΕΙΡΟΣ

Η πρωτοβουλία της Ί. Συνόδου της Ίεραρχίας της Εκκλησίας μας να ένδηλώση τη συμπαράστασή της στους Έλληνες της Βορείου Ηπείρου, τόσο με το ψήφισμά της όσο και με άλλες ένέργειες, προκάλεσε έννοια σχόλια. Συντέλεσε επίσης ώστε διάφορες Όργανώσεις, Σύλλογοι και μεμονωμένα άτομα να λάβουν παράλληλη στάση και με ψηφίσματα, έπιστολές στον Τύπο κ.λπ. να διατρανώσουν την άπαίτησή τους για έξασφάλιση στοιχειώδους έλευθερίας στην έπιτέλεση των θρησκευτικών καθηκόντων από μέρους των άδελφών μας Βορειοηπειρωτών.

— Λαμπρινίδης Δημ., ιερέυς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 22.982, έφάπαξ 379.889.

— Θανάσης Νικολ., ιερέυς, Β)4, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 25.741, έφάπαξ 414.871.

— Κλωκίλης Πασάλης, ιερέυς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 33, σύνταξη 18.934, έφάπαξ 369.167.

— Μπαρακίτης Διονύσιος, ιερέυς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 32, σύνταξη 17.643, έφάπαξ 368.204.

— Παπαδόπουλος Γεώργιος, ιερέυς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 22.982, έφάπαξ 380.888.

— Τσοβίλης Εύάγγελος, ιερέυς, Δ)7, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 21.678, έφάπαξ 363.628.

— Τσιόμνης Κων/νος, ιερέυς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 22.982, έφάπαξ 382.233.

— Άγγελή Άγγελική, Πρεσβυτέρα, Δ)7, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 10.106, έφάπαξ 355.672.

— Γιαννακοπούλου Παρασκευή, Πρεσβυτέρα, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 10.758, έφάπαξ 362.347.

— Παπανδρεάδη Ειρήνη, Πρεσβυτέρα, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 11.475, έφάπαξ 391.425.

— Μιχαλακοπούλου Χαρίκλεια, Πρεσβυτέρα, Γ)6, έτη υπηρεσίας 31, σύνταξη 8.176, έφάπαξ 338.907.

— Σακελλαρόπουλος Παναγιώτης, ιερέυς, Α)2, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 37.600, έφάπαξ 606.721.

— Αντωνάκη Έλένη, Πρεσβυτέρα, Β)4, έτη υπηρεσίας 21, σύνταξη 8.233, έφάπαξ 248.278.

— Μαρέτης Ιωάν., ιερέυς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 22.982, έφάπαξ 389.994.

— Καψωμένου Γεωργία, Πρεσβυτέρα, Α)2, έτη υπηρεσίας 25, σύνταξη 8.366, έφάπαξ 384.990.

— Τραπατολέη Μαργίτσα, Πρεσβυτέρα, Β)5, έτη υπηρεσίας 24, σύνταξη 7.500, έφάπαξ 279.360.

— Γαβριηλίδης Ίάκωβος, ιερέυς, Β)4, έτη υπηρεσίας 25, σύνταξη 13.626, έφάπαξ 302.666.

— Νάτση η Άνάτση Έλένη, Πρεσβυτέρα, Δ)8, έτη υπηρεσίας 10, σύνταξη 7.500, έφάπαξ 99.786.

— Τσάγκας Λάμπρος, ιερέυς, Γ)6, έτη υπηρεσίας 35, σύνταξη 22.982, έφάπαξ 373.352.

— Παπαδοπούλου Όλγα, Πρεσβυτέρα, Β)5, έτη υπηρεσίας 21, σύνταξη 8.233, έφάπαξ 227.271.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ